Туркистон бир, ватан бир

ТУРКИСТОН

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1993 йил 30 • декабрь • № 135 (14161) ترکستان ✽ TURKİSTAN Сотувда эркин нархда

Ўзбекистон ёшларига янги йил табриги

Жонажон Ўзбекистонимизнинг фарзандлари!

Ёрқин воқеаларга бой бўлажак Янги йил байрами шодиёналари арафасида Сизларни оталик меҳрим билан қутлайман!

Жаҳон халқлари Янги йилни яхши тилак, эзгу ниятлар билан қарши оладилар. Бу байрам, айниқса, Сиз — азиз болажонларнинг севимли байрамларингиздандир. Шу кунларда яхшилик рамзи бўлиб яшил тусда товланган арча атрофида жаҳоннинг кўплаб мамлакатлари болалари қўл ушлашиб яйрамоқдалар. Бу байрам аҳиллик байрами ҳамдир.

Сизларга шарафли даврда — мустақилликка эришилган қутлуғ даврда яшаш насиб этди. Сиз мустақиллик ва эзгулик фарзандлари бўлиб туғилдингиз. Шу сабабдан, севимли диёримиз Ўзбекистон Сизларни пухта билимли, юксак ахлоқли, Ватанга садоқатли ўғил-қиз бўлиб етишишингизни тилайди.

Азиз фарзандларим! Ватанимиз, халқимиз, ота-онангиз бахтига соғ бўлинг, юзингиз доим ёруғ бўлсин. Келажагингиз порлоқ бўлишига ишонаман. Сизларни кириб келаётган Янги йилингиз билан яна бир бор чин қалбдан табриклайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

Қутлов

Азиз дўстлар!
Қадрли ёшлар!

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси Сизларни кириб келаётган янги 1994 йил билан қизғин муборакбод этади.

Ўтган йилда давлатимиз равнақини мустаҳкамлаш, халқимиз фаровонлигини ошириш борасида жуда кўп эзгу ишлар рўёбга чиқарилганлигини яхши биласиз. Айниқса, Республика Президенти ва ҳукуматининг келажак эгалари бўлган йигит-қизлар камолини ўйлаб бошлаган хайрли ташаббуслари, кўрсатган катта ғамхўрликларини алоҳида таъкидлаб ўтмоқ ўринлидир. Ана шунга жавобан янги йилда ҳам ёшлик шижоати, куч-ғайратини камарбаста қилиб, Ватанимиз иқтисодиёти, илму фани ва маданиятини, халқ хўжалигининг барча соҳаларини ривожлантиришга муносиб улуш қўшасизлар, деган умиддамиз.

Муҳтарам Ватандошлар!

Янги й[illegible]хонадонларингизга қут-барака, тинчлик-тотувлик, ола[illegible]м бахт келтирсин. Яхши кайфият, мустаҳкам соғли[illegible]ок орзу ниятлар доимо ҳамроҳингиз бўлсин.

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ
МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ.

ВАТАНИМИЗНИНГ САЛОҲИЯТИ ВА ОБРЎЙИНИ ЯНАДА ОШИРАЙЛИК

Президент Ислом КАРИМОВнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн тўртинчи сессиясида сўзлаган нутқи

Ассалому алайкум, қадрли дўстлар, биродарлар, халқ ноиблари!

Аввалambор, сизлар билан учрашганимдан, дийдор кўришганимдан хурсанд эканимни изҳор қилмоқчиман.

Мана, қарийб тўрт йил давомида халқимиз бизларга топширган вазифаларни бажаришда, ўз фаолиятимизда бир-биримизга суяниб, таяниб ишлашда, хизмат қилишда шахсан мен сизлардан катта куч-қувват, кўмак ва ёрдам топганман.

Шу тўрт йил мобайнида қанча-қанча синовлар, машаққатли тўфонларни, айни замонда шарафли, ҳаётимизда из қолдирган ишларни — воқеаларни бошимиздан кечирдик.

1. Ўзбекистонимизнинг биринчи Президенти биринчилар қаторида сайланди, шу билан мустақиллик йўлида илк қадам қўйилди.

2. Юртимизни, жафокаш халқимизни ноўрин иғво-маломатлардан халос этиш, ўзбек номини тоза-пок сақлаш мақсадида қилинган ҳаракатларимиз ўз натижасини берди.

3. Мустамлакачилик, мустабидлик, мутелик исканжасидан, собиқ марказ тазйиқларидан озод бўлдик, ўз тақдиримизни ўз қўлимизга олдик.

4. Истиқлол йўлида дадил юрдик. Тарихимизга, маданиятимизга, маънавиятимизга, ўзлигимизга таяниб, жаҳоннинг илғор тажрибасига суяниб ички ва ташқи сиёсатимизни аниқладик, дунё ҳамжамиятига тенг ҳуқуқли аъзо бўлиб кирдик ва Ўзбекистоннинг салоҳиятию обрўсини намойиш этдик.

5. Маънавиятимизни инқироз исканжасидан олиб чиқдик; аждодларимиз, шу муқаддас заминда яшаган, башарият тарихида улкан из қолдирган алломалар, олимлар — бобокалонларимиздан қолган меросни асраб-авайлаб, эъзозлаб, халқимизнинг миллий мафкурасини шакллантириш, дину иймонимизни, анъаналаримизни қадрлаш, обрўйимизни, урф-одатларимизни, миллий қадриятларимизни тиклаш борасида катта ишлар амалга оширилди.

6. Эски иқтисодий сиёсат, ўзини оқламаган тизимни кескин ўзгартириш, янгилаш, замон талабига жавоб берадиган бозор иқтисодиётига ўтишда ўзимизга хос, ўзимизга мос, беш тамойилга асосланган йў-

(Давоми 2-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг ахборотини тинглаб, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. Иқтисодий ислоҳотларни изчил амалга ошириш, кредит-пул тизимини ҳимоя қилиш ва миллий валютага ўтиш, республиканинг иқтисодий мустақиллигига эришиш, барқарорлик ва фуқароларнинг тотувлигини мустаҳкамлаш, Ўзбекистоннинг халқаро обрў-эътиборини ошириш юзасидан республикада олиб борилаётган ишлар тўлалигича маъқуллансин ва қўллаб-қувватлансин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши ва Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, шаҳарлар ва туманларнинг ҳокимлари ижтимоий соҳаларга йўналтирилган бозор иқтисодиётини шакллантириш, кредит-банк тизимини, пул муомаласини мустаҳкамлаш, ишлаб чиқариш ва инвестиция фаолиятини барқарорлаштириш ҳамда рағбатлантиришга қаратилган чора-тадбирларни изчил амалга [illegible]ширсинлар. Республиканинг четга мол чиқариш имкониятларини кучайтириш ва иқтисодиётнинг жаҳон ҳамжамиятидаги бошқа мамлакатлар билан уйғунлашувини янада кенгайтириш, улар билан ўзаро фойдали ҳамкорликни барча чоралар билан ривожлантириш бўйича аниқ мақсадни кўзлаб иш олиб борсинлар.

3. Вазирлар Маҳкамасига хизмат кўрсатиш тармоғи объектларини ажратилган ер майдони билан бирга белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикасининг фуқароларига ҳамда чет эл фуқароларига тажриба тариқасида хусусий мулк қилиб беришга рухсат этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 28 декабрь.

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ЎН ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

28 декабрь куни Тошкентда ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн тўртинчи сессияси иш бошлади. Уни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Э. Халилов очди.

Мажлис аҳли бевақт вафот этган Ўзбекистон халқ депутати Тожихон Зойитбоева хотирасини бир дақиқа сукут билан ёдга олди.

Мандат комиссиясининг раиси Ш. Мирзиёевнинг маърузасини тинглаб, Олий Кенгаш 1993 йилнинг 31 октябрида Қорақалпоғистон Республикаси 479-Беруний сайлов округидан сайланган Бозорбой Ҳайитбоевич Ўразалиевнинг депутатлик ваколатини тўғри деб топди.

Депутатлар сессия кун тартибини тасдиқладилар ва котибиятни сайладилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Олий Кенгаш сессиясида нутқ сўзлади.

Қисқа танаффусдан сўнг мажлис ўз ишини давом эттирди. Уни Олий Кенгаш Раисининг ўринбосари Б. Бугров олиб борди.

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси юзасидан Олий Кенгаш Раисининг ўринбосари Э. Халиловнинг маърузаси тингланди. Қонун қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайловлар ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси тузилди.

Ўзбекистон молия вазири Э. Боқибоев 1994 йилги республика бюджетининг асосий кўрсаткичлари тўғрисида маъруза қилди. Мазкур масала юзасидан Олий Кенгашнинг қарори қабул қилинди.

Иқтисодий ислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини-ўзи бошқариш қўмитаси раиси Э. Хўжаевнинг маърузасига биноан Олий Кенгаш «Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқлар тўғрисида», «Тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланувчи жисмоний шахслардан рўйхатга олганлик учун ундириладиган йиғим ва бундай шахсларни рўйхатга олиш тартиби тўғрисида»ги Қонун лойиҳалари, «Ўзбекистон Республикаси фуқароларидан, ажнабий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида»ги Қонунга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Қонун қабул қилинди. Депутатлар ушбу қонунларни бир овоздан қабул қилдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раиси Ш. Йўлдошев соғлиғи ёмонлашгани туфайли ўз вазифасидан озод қилишни сўраб ёзган аризасини ўқиб берди.

Депутатлар Ш. Йўлдошевнинг илтимосини инобатга олди.

Президентнинг таклифига кўра Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Э. Халилов Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи этиб тасдиқланди.

Парламентнинг кечки мажлисини Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов бошқарди.

Фан ва экология масалалари қўмитаси раиси А. Жалиловнинг маърузасига биноан «Стандартлаштириш тўғрисида»ги, «Метрология тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунлари қабул қилинди.

«Маҳсулотлар ва хизматларни сертификатлаштириш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси, «Ўзбекистон Республикасида кооперация тўғрисида»ги Қонунга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Қонун лойиҳаси муҳокама қилинди. Мазкур масалалар бўйича саноат, халқ истеъмоли моллари, аҳолига хизматлар кўрсатиш ва савдо қўмитаси раиси Ф. Нажмиддиновнинг маърузаси тингланди. Мазкур Қонунлар ҳам қабул қилинди.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн тўртинчи сессияси 29 декабрь куни ишини давом эттирди. Мажлисни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов бошқарди.

Халқ депутатлари номидан Э. Халилов Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовни бу лавозимга сайланган кунига икки йил тўлиши муносабати билан қизғин табриклади.

Сессия «Айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонунни муҳокама этди ва қабул қилди.

Депутатлар Ўзбекистон Республикаси ва Франция Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик, иқтисодий иттифоқ тузиш ҳақидаги Шартномаларни, давлатлараро Овроосиё кўмир ва металл бирлашмасини тузиш, қуролли тўқнашувлар қурбонларини муҳофаза қилиш борасидаги энг муҳим чора-тадбирлар, қочоқлар ва кўчишга мажбур бўлган шахсларга ёрдам кўрсатиш, Афғонистонда ва ҳарбий ҳаракатлар олиб борилган бошқа давлатларда ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзоларига давлат ижтимоий ёрдами кўрсатиш тўғрисидаги битимларни тасдиқладилар, шунингдек, халқаро фуқаро авиацияси хавфсизлигига доир конвенцияларга ҳамда протоколга қўшилиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

«Ўзбекистон Республикаси халқ таълими ходимлари кунини белгилаш тўғрисида»ги ҳамда «Ватан ҳимоячилари кунини белгилаш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунлари қабул қилинди.

Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов қатнашди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн тўртинчи сессияси ўз ишини тамомлади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ РАИСИ ВАЗИФАСИНИ ИЖРО ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Эркин Ҳамдамович Халилов Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи этиб тасдиқлансин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. БУГРОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 28 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

ЎРТОҚ Ш. М. ЙЎЛДОШЕВ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўртоқ Йўлдошев Шавкат Муҳиддинович саломатлигига кўра эгаллаб турган лавозими — Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси вазифасидан ўз аризасига биноан озод этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. БУГРОВ.

Тошкент шаҳри
1993 йил 28 декабрь.

Шу сонга хабар

ЁШ АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШ

Тошкент Давлат аграр университетида «Ёш авлодни тарбиялашда хотин-қизларнинг ижтимоий мавқеи» мавзусида амалий кенгаш бўлиб ўтди. Унда республика хотин-қизлар қўмитаси ходими Ҳафизахон Насруллаева, Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитаси раиси Муборак Юнусхўжаева, Тошкент Давлат университети хотин-қизлар қўмитаси раиси Назира Абдуазизова, шифокор Матлубахон Азимжонова ва бошқалар иштирок этишди.

Анжуман қатнашчиларини Тошкент Давлат аграр университети ректори академик Э. Т. Шайхов самимий табриклади.

Муборак опа Юнусхўжаева, Муҳаррамхон Раҳмонова, Назира опа Абдуазимова, Ҳафизахон Насруллаева, Адибахон Аҳмаджоновалар сўзга чиқиб, мустақил Республикамизнинг олийгоҳларида таълим-тарбия олаётган талабалар ҳамда шу олийгоҳда ишлаётган хотин-қизларнинг муаммолари, уларни ечиш йўли ҳақида фикр юритдилар.

Кенгаш қизғин мунозаралар асосида ўтди.

М. ХОЛМАТОВА.

ЛАМПОЧКА СЕРОБ БЎЛАДИ

Чирчиқдаги Ўзбекистонда қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатида чўғланма электр лампалар тайёрлаш ускуналари монтаж қилинди. Бу ишни ташкил этишда Қирғизистоннинг Мойлисойдаги электротехника заводи мутахассислари ёрдам бермоқдалар.

Янги ишлаб чиқариш цехи яқин кунларда маҳсулот бера бошлайди. Йилига 60 миллион дона электр-лампа чиқариш мўлжалланмоқда. Бу миқдор республиканинг эҳтиёжини тўла қондиради. Ҳозирча республикамизга четдан келтирилаётган бу маҳсулотни ишлаб чиқариш учун зарур бўладиган хомашё ўзимизда мавжуд.

(ЎзА мухбири).

БИТТА ТАҲРИРИЯТ — ИККИТА ГАЗЕТА

Кундалик нашрларни чоп этишдаги қийинчиликлар, қоғознинг тақчиллиги ва журналист халқининг бугунги ташвишлари ҳеч кимга сир эмас. Иқтисодий бўҳрондан чиқиб кетишнинг йўли эса ҳозирча ягона: у ҳам бўлса, ички имкониятлардан оқилона фойдалана билиш.

Фарғона вилояти ҳокимлигининг газеталари — «Олтин водий» ва «Ферганская правда» жамоаси ўз таҳририятларини бирлаштиришга қарор қилишди. Ҳокимлик уларнинг таклифларини маъқуллади. Эндиликда ҳар иккала газета ходимлари ягона таҳририятга жипслашиб иш юритишяпти.

Биргина мана шу тадбир орқали фарғоналик ҳамкасбларимиз бир миллион сўмлик ортиқча сарф-харажатлардан холи бўлишни мўлжаллаб туришибди.

Нимаям дердик: бу бозор деган зўравон барибир бозорлигини қиларкан!

Рустам БОЙМУҲАММАД.

ЎЗБЕКИСТОН ФАХРИЙ ЖАНГЧИЛАР БИРЛАШМАСИ

тузилди. Илгари республика заҳирадаги жангчилар ва байналмилал-жангчилар ассоциацияси ва Афғонистон байналмилал-жангчилар уюшмаси бўлган бу икки ташкилот куни кеча бўлиб ўтган қурултойда шу қарорга келдилар. Мазкур ташкилотлар йиллар давомида ягона мақсад йўлида иш кўрганлар.

Фахрий жангчилар бирлашмаси олдида қатор вазифалар турибди. Улардан бири ўсмирларни ҳарбий хизматга тайёрлаш, болаларнинг жисмоний жиҳатдан етук бўлишини таъминлашдир. Вилоятларда фаолият кўрсатаётган афғон ташкилотларидан иштирок этган вакиллар бу борадаги ишларни ҳеч бўшаштирмай, кенг жабҳада олиб боришга келишиб олдилар.

Қурултой ишида Ўзбекистон Республикаси Президентлик девони етакчи консультанти Муқимжон Қирғизбоев иштирок этди.

Янги давр улуғбеклари

Ҳамза номидаги Ўзбек давлат академик драма театрида Ўзбекистон Республикаси истеъдодли ёшларни қўллаш «Улуғбек» жамғармаси ташаббуси билан буюк мунажжим Муҳаммад Тарағай Улуғбек таваллудининг 600 йиллиги олдидан «Янги давр улуғбеклари» телевизион кўрик-танлови бўлиб ўтди.

Унда республикамизнинг турли бурчакларидан келган, 12 ёшдан 17 ёшгача бўлган Улуғбек исмли 25 нафар ўқувчи қатнашди.

Турли савол-жавоблардан сўнг ҳакамлар ҳайъати беш нафар талабгорни кўрик-танлов ғолиби деб топди.

Биринчи ўринни кимё-технология институтининг 1-курс талабаси Улуғбек Умаров эгаллади. Иккинчи, учинчи ўринлар Алишер Навоий номидаги республика нафис санъат мактабининг 10-синф ўқувчиси Улуғбек Маҳкамов ва Тошкентдаги 309-шарқ тиллари лицейининг 10-синф ўқувчиси Улуғбек Абдурасуловга насиб этди. Тўртинчи, бешинчи ўринларга эса 309-шарқ тиллари лицейининг 8-синф ўқувчиси Улуғбек Шукуров ва Саъди Сироживдинов номидаги физика-математика лицейининг 10-синф ўқувчиси Улуғбек Турсунов лойиқ топилди.

Ғолибларга ҳомийларнинг махсус мукофотлари ва жамғарма дипломлари топширилди.

Кўрик-танловда ёш қўшиқчи Достон Убайдуллаев, хонанда Илҳомжон Фармонов, республика ўқувчилар саройининг доирачилари ҳамда «Чаман» халқ дастаси ўзларининг куй ва қўшиқлари билан иштирок этдилар.

«Улуғбек» жамғармасининг бош директори Абдуқодир Норқулов раёсат номидан санъаткорларга ҳам махсус дипломларни топширди.

(ЎзА)

ВАТАНИМИЗНИНГ САЛОҲИЯТИ ВА ОБРЎЙИНИ ЯНАДА ОШИРАЙЛИК

(Давоми. Боши биринчи бетда).

лимизни танлаш ва уни теран англаш, шу тариқа демократик, адолатли жамият, фаровон ҳаёт қуриш жабҳасида қадам-бақадам ҳаракат қиляпмиз.

7. Эришган ютуқларимизнинг пойдевори — эл-юртимизда тинчлик, тотувлик ва барқарорликни сақлашда, халқимизни жипслаштиришда катта-катта савобли ишларни амалга оширдик.

Халқимиз, фаолларимиз, ноибларимизнинг ақл-заковати билан, машаққатли хизмати билан рўёбга чиққан ишларимиз, қонунчилик ва ижрочилик соҳасида, жиноятчиликка қарши шафқатсиз кураш, тартиб-интизом ўрнатиш борасида қабул қилинган ҳужжатлар, кўрган чора-тадбирларимиз ҳақида янада кўп гапиришимиз мумкин.

Бутун жаҳонда ва яқин атрофимиздаги давлатлар ва халқлар ўртасида обрўйимизни, ҳурматимизни, салоҳиятимизни юксалтирадиган, миллатни миллат, давлатни давлат қиладиган, бугун ҳар қанча ғурурлансак арзийдиган олижаноб ишларимиз туфайли бир-биримизни танидик, анча тажриба орттирдик ва мустаҳкам бўлдик.

Албатта, шуни барчамиз яхши тушунамизки, давлатчилигимизни, мустақил, иқтисодиётимизни барпо этишда, миллий мафкурани шакллантиришда, жаҳон даврасида ўзимизга муносиб ўрнимизни топиш йўлида яна кўп машаққатли синовлардан ўтишимиз ва курашишимиз керак бўлади.

Лекин сизу биз юритаётган фаолиятнинг энг муҳим бир жиҳатини айтиб ўтмоқчиман:

— Бизлар халқимиз, аждодларимиз кўп йиллар, асрлар давомида асраган, интилган, курашган, не-не азоблар кўрган, қанчадан-қанча қурбонлар берган йўлда ўзимизнинг азалий орзуумидга етиб, мустақилликка эришдик.

— Одамларимизда миллий тафаккур, Ватан туйғуси кучаймоқда.

— Халқимиз мустақиллик, истиқлол қадри ва моҳиятини теран англаб, ўз келажаги — янги демократик, адолатли жамият, озод ва обод давлат, ҳам моддий, ҳам маънавий нуқтаи назардан соғлом жамият қуришга киришди, ўзининг кучига қаттиқ ишонди. **Энди бу йўлдан уни ҳеч ким ва ҳеч қачон қайтаролмайди — тарихни ортга қайтариб бўлмайди. Бунга биз ҳеч қачон йўл қўймаймиз!**

Мана шу улуғ ишларда қилган хизматимиз, қўшган ҳиссамиздан мамнунман. **Ҳаммангизга шу шарафли, муқаддас йўлда янги зафарлар тилайман ва барча фаолларимизга, халқимизга таъзим қиламан.**

Азиз дўстлар!

Олий Кенгашимизнинг навбатдаги сессияси 1993 йил якунланаётган бир вақтда ўтяпти. Шунинг учун ҳам, кун тартибига киритилган масалаларни муҳокама қилаётганда уларга 1993 йил якунлари асосида қарашимиз керак.

Ўтган давр мобайнидаги фаолиятимиз ҳақида, унинг натижалари, устивор йўналишлари, ҳаётимизга кўрсатган таъсири, шу билан бирга йўл қўйилган камчиликлар, катта хатолар, масъулиятсизликлар тўғрисида яқинда ҳисобот берганимизни назарга олсак, буларни яна бир карра майдалаб ўтирмасдан, мухтасар бир шаклда эслаб ўтсак кифоя, деб ўйлайман.

Конституциямизнинг бир йиллиги айёмида ва ўтган ҳафта Вазирлар Маҳкамасидаги ислоҳотлар масаласига бағишланган мажлисларда батафсил, очиқ-ойдин, аҳволни танқидий кўз билан баҳолаб гаплашиб олдик, тегишли хулосалар чиқардик. Жамоатчиликка, халқимизга бу ҳақда ойнаижаҳон ва матбуот орқали маълумот берилди. Шуларни ҳисобга олиб, бугунги анжуманимизда аввалambор, олдимизда турган энг муҳим, долзарб муаммолар, бугунги ҳаётимиз ва келажагимизни белгилайдиган баъзи бир устивор масалалар, халқимизни биринчи навбатда қизиқтираётган ва ташвишга солаётган ишлар тўғрисида гаплашиб олсак яхши бўларди, демоқчиман.

Аввало, давлатимиздаги ижтимоий-сиёсий вазият ҳақида.

Маълумки, ижтимоий-сиёсий вазият, биринчи навбатда, мамлакатда юритилаётган ички ва ташқи сиёсатга, атрофдаги муҳитга, қўшни давлатларнинг таъсирига, республикадаги барқарорликка боғлиқ.

Энг катта ҳакам — вақт, замон. Мустақиллик йиллари биз танлаб олган йўл, аниқ, очиқ ва равшан ўтказилаётган ички ва ташқи сиёсатимиз тўғри эканини ҳаёт амалда исботлади.

Кўпчилик қўшниларимиз биздаги тинч-тотувликни, сиёсий барқарорликни, иқтисодий ислоҳотларнинг шошилмасдан, босқичма-босқич амалга оширилаётганини эътироф этмоқда.

Лекин ана шу барқарорликни кўролмайдиганлар, ҳасад билан қарайдиганлар ҳам оз эмас. Очиғини айтадиган бўлсак, бизнинг иккита чинакам бойлигимиз ғанимларимизга тинчлик бермайди, уларнинг уйқусини бузади.

Биринчиси — Ўзбекистондаги миллатлараро, фуқаролараро ҳамжиҳатлик, жипслик ва тотувлик.

Иккинчиси — Ўзбекистоннинг олтини. Бутун жаҳонга машҳур бўлаётган, халқаро бозорда обрў қозонаётган юксак сифатли тилломиз. Юртимизда яшаётган ҳар бир фуқаро, ҳар бир яхши ниятли инсон буларни билиб, тўғри баҳо бериб, ана шу бизга куч-қудрат бағишлаётган бойликларимизни асраб-авайлаб, абадий сақлаш учун барча кучини, бутун борлиғини бағишлаши ҳам қарз, ҳам фарздир.

Барқарор вазиятни бузиш мақсадида олдимизга ҳар хил сунъий қийинчиликлардан ғов қўйиш, тазйиқ-пўписалар қилиш, иғво-бўҳтон гапларни тарқатиш, баъзи бир иродаси заиф раҳбар ва фаолларимизни йўлдан уриш, сотқинликка ундаш, ўртамизга қарама-қаршилик, низо уруғларини сепиш ва ҳоказо нопок уринишлар, хатти-ҳаракатлар кам эмас.

Шулар қаторида таъкидлаш лозимки, баъзи бир давлатларнинг айрим сиёсий кучлари муайян миллат вакилларига икки фуқаролик ҳуқуқини бериш масаласини кўтармоқда.

Бу борада жавобимиз аниқ ва равшан. Агар Ўзбекистон шароитини ҳисобга олсак, юртимизда кўп йиллар давомида яшаётган айрим бир миллатга эмас, талай миллат вакилларига икки фуқаролик ҳуқуқини беришга тўғри келди. Унда энг камситилган миллат бўлиб ўзбекларнинг ўзи қолар эканда?

Икки давлат фуқароси қайси Ватанга, қайси замин, қайси тупроққа ўз меҳрини, садоқатини, юртпарварлигини изҳор этиши керак? Агар вазият талаб қилса, қайси мамлакатга жонини ҳам фидо этмоққа тайёр бўлиши керак?

Энг яхшиси — Ўзбекистонда яшаётган фуқаролар, ўзларининг наслу насаби, ирқи, миллати ва диний эътиқодидан қатъи назар тенг ҳуқуқли бўлиши лозим! Шу юртнинг хурсандчилик кунларида ҳам, бошига синов тушган пайтларда ҳам аҳил бир оила бўлиб яшаши керак, муносиб келажак учун курашиши керак!

Куни кеча Ҳамдўстлик Давлатларининг Ашгабатда бўлиб ўтган учрашувида ўзаро муносабатларимиз ҳақида, иқтисодий иттифоқ битимларини тезроқ ишга солиш, аҳоли мушкулини енгил қилиш, минтақаларимизда тинчликни сақлаш тўғрисида гаплашиб олдик. Россияда яқинда бўлиб ўтган сайловлар, Конституцияни қабул қилиш натижалари хусусида ҳам ўзаро фикр алмашдик.

Сайлов натижалари ва оқибатларини тўлиқ баҳолашга ҳозирча вақт эрта. Лекин бизнинг хавотир олаётганимиз сабаби шундаки, Россияда маълум даражада шовинизм, миллатчилик интилишлари бош кўтараётганини сайловолди ва сайлов якунлари жараёнидаги айрим воқеаларда кўриш мумкин. Бундай кайфиятлар ва интилишларни сезмаслик учун одамнинг қулоғи кар, кўзи кўр бўлиши керак.

Шундан хулоса чиқаришимиз, сафларимизни янада жипслаштиришимиз, тинчлик ва барқарорлигимизни сақлаш учун янада оғир ва босиқ бўлишимиз, ҳар хил қўпорувчи ҳаракатларга учмаслигимиз, ҳар нарсага сапчиб-сакрамаслигимиз керак.

Россия халқлари билан, унинг ҳар қайси минтақаси билан алоқа ва муносабатларимизни яхшилаш, бу алоқаларнинг ўзаро манфаатли ва табиий бўлиши учун ҳамма чораларни кўрмоғимиз зарур.

Давлатлараро хўжалик алоқаларидаги, ҳисоб-китоб ва тўловдаги муаммоларни тезроқ бартараф этиш, сунъий тўсиқларни олиб ташлаш, божхона ва солиқлар масаласини тартибга солиш, бу — бизнинг биринчи галдаги вазифамиз. Бу интилишларимиз, бу сиёсатимизда Россия раҳбарияти бизни тушуниб етади, деган ишонч—умидимиз бор.

Бугунги вазиятда яна бир муҳим масалани олдимизга қўйишимиз зарур деб ўйлайман.

Марказий Осиё минтақасидаги қўшниларимиз билан, аввалambор, иқтисодий алоқаларни яхшилаш, соддароқ айтганда, пировард оқибатда бозорларимизни бирлаштириб юбориш, ўртадаги сунъий тўсиқларга барҳам бериш керак.

Бу улуғ ва олижаноб мақсадга етиш учун, узоқ келажагимизни кўзлаб, қўшни давлатлар билан даставвал шу масаланинг қонунга доир, ҳуқуқий асосларини яқинлаштириш, керак бўлса, уларни бирлаштириб юбориш зарур. Шундан кейин амалий ишларимизда — ҳукуматларимиз фаолиятини ўзаро келишиб олиб, нархнаво, молия, даромад ва буромад, молия ва кредит масалаларида бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилишимиз лозим.

Ўйлайманки, бундай сиёсат ва чора-тадбирлар шу минтақада яшаётган халқларимиз манфаатига, келажагига асл муддаоларга сўзсиз жавоб берадиган олижаноб иш бўлур эди.

Шу улуғ мақсад учун — тили, дили, тарихи ва тақдири бир халқларимизни бугунги оғир бир замонда асраб-авайлаб, ҳимоялаб, бошини силаб, порлоқ келажак сари етаклаш мақсади учун яшасак арзийди, азиз дўстлар!

Шу буюк мақсад ва муддаолар ҳақида биз яқинда Қозоғистон Президенти дўстим Нурсултон Назарбоев билан, Қирғизистон Президенти Асқар Акаев билан фикр алмашиб олдик. Балки янги 1994 йилнинг аввалидан шундай саъй-ҳаракатларни бошлаймиз, иншоолло!

Энди иқтисодий масалаларга ўтсак.

Биз халқ хўжалигида, иқтисодиётимизда қўлга киритилган ижобий натижалар тўғрисида очиқ-ойдин гапириш учун ҳамма асосларга эгамиз. Бозор ислоҳоти йўлида яна бир муҳим ва масъулиятли босқичга ўтдик.

Шу билан бирга, бугунги кунда тараққиётимиз, ҳаётимизни ижобий томонга ўзгартириш, янгиланиш йўлида, ислоҳотларни амалга татбиқ қилишда кўзга ташланаётган тўсиқлар ҳақида, икки йиллик тажрибамиздан чиқадиган хулосалар ва тегишли вазифалар хусусида яқинда ўзаро келишиб олдик.

Олдимизда турган энг муҳим, энг долзарб, тақдиримизни ҳал этувчи масалаларни яна бир карра таъкидлаб ўтаман:

1. Мулкчилик соҳасидаги ислоҳотларни охирига етказиш; мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, уни ўз эгасига топшириш ва акционерлик, жамоавий ҳамда кооператив мулк шаклларига айлантириш. Кенг кўламда хусусийлаштириш ишларини пировардига етказиш.

Бу вазифа бутун иқтисодиётимиз жараёни билан бир қаторда ҳар қайси тармоқ, ҳар қайси соҳа, ҳар қайси корхона ва хўжаликка бевосита боғлиқдир.

Яқинда бу масалани атрофлича муҳокама қилдик. Ўйлайманки, ҳоҳ қишлоқ хўжалигида бўлсин, ҳоҳ саноат ва қурилишда бўлсин, исталган соҳада мулкни ва бу мулкдан келадиган маҳсулотни ўз эгасига топширмасак, яъни хусусийлаштиришни кенг кўламда амалга оширмасак, ҳеч нарсага эриша олмаймиз.

Халқ хўжалигида, хусусан қишлоқ хўжалигида ислоҳотни номигагина ўтказиш — бу ўзимизни ўзимиз алдаш демакдир. Юзаки ишлар билан ўзгариш қилиб бўлмайди. Давлат хўжаликларини жамоа хўжалигига, фермаларни кооперативларга айлантиряпмиз ёки жамоа мулки шаклига келтиряпмиз. Лекин амалда нима ўзгармоқда? Бу саволга жавоб бериш учун кўп гапириш керак. Куюниб гапириш керак. Лекин бир нарса аниқ: бу ишлар мулкчилик масаласида тубдан ўзгариш қилмасак, унинг асосий маъносини тушунмасак, ишонинглар, қилган ҳамма ишимиз беҳуда кетади. Бу — менинг юрагимдаги гаплар, азиз дўстлар. Мулк 75 йил давомида давлат тасарруфида бўлди. Хўш, бундан нимага эришдик?

Биз шарқ одамларимиз. Хусусий мулк, шахсий мулк одамларда қизиқиш, рағбат уйғотишини яхши биламиз. Мулк эгали бўлса, меҳнат унумдорлиги юз марта, минг марта ошади. Мулкдорнинг кайфияти ҳам бошқача бўлади. Интилиши, иш юритиши, ўз фаолиятига, умуман, ҳаётга муносабати бошқача бўлади. Уларнинг тепасида туриб, назорат қилишнинг ҳожати қолмайди. Уларни бирор нарсага мажбурлаш, тазйиқ ўтказиш шарт эмас. Мулк эгаси ўз ишини яхшилашга, мулкига мулк қўшишга ҳаракат қилади. Такрор айтаман: шу залда ўтирган халқ вакиллари мазкур масалаларнинг ҳал этилишини қиёмига етказишлари керак. Шундан кейин ҳаётимизда, ўтказаётган ислоҳотларимизда ижобий натижаларга эришишимиз мумкин.

Буни йўлимизга ғов бўлиб турган одамлар яхши билиб олсин: агар шу гапларга қулоқ солмаса, ўз фаолиятида ўзгаришлар қилмаса, тегишли чоралар кўришга мажбур бўламиз. Ҳозирги талабга, замонга жавоб берадиган ёшларимиз ўсяпти. Уларга оқ фотиҳа бериш вақти-соати келди.

Ўйлайманки, бу залда ислоҳотларни тўла-тўкис рўёбга чиқаришга бел боғлаган кишилар ўтирибди.

Такрор айтмоқчиман: билмаганни кечириш мумкин, бундан уялмаслик керак. Чунки ҳаммамиз ҳам эски замондан чиққанмиз, ўша замон тарбиясини олганмиз. Осмондан, ойдан тушган одам йўқ. Ҳаммамиз шу ернинг фарзандларимиз. Шундай экан, халққа етакчи бўлиш учун иш услубимизни замон талабига мослашимиз керак.

Икки йиллик тажрибамиз ва хорижий давлатлар фаолиятидаги ижобий мисолларга асосланган ҳолда бир хулосани алоҳида таъкидламоқчиман: чет эллик, катта куч-қудратга эга бўлган сармоя соҳибларига зарар кўриб ишлаётган корхоналаримизни, хизмат соҳасидаги ташкилотларни, меҳмонхоналарни, маиший хизмат, савдо-тижорат корхоналарини мулк сифатида топширишдан асло чўчимаслик керак.

2. Давлат бошқарувида, тармоқ ва хўжалик раҳбарлигида, назорат қилувчи ташкилотларда, жойлардаги ҳоким ва бошқа мансабдор шахсларда масъулиятни ошириш. Таъмагирлик, порахўрлик, бюрократизм сарқитлари ботқоғидан чиқиш. Биз тутган йўлни тушунмасдан, нафс балосига мубтало бўлган, нафс гирдобига тушган кимсалардан халос бўлиш ва уларни жввобгарликка тортиш.

3. Яна бир муҳим масала. Фаолларимизни, раҳбарларимизни, Президентдан то оддий фуқарогача, ёши ва вазифасидан қатъи назар — ҳаммани бугунги замон талабларига, бозор иқтисодиёти қонун-қоидаларига ўргатиш, малакасини ошириш. Бу вазифани бажариш учун ҳар қанча вақтни ва ҳар қандай маблағни аямаслик зарур. Керак бўлса, республикамиз бўйича шу мақсадга қаратилган махсус дастур тузамиз. Ўзининг кучига, савиясига, билимига танқидий кўз билан қараш ва тўғри баҳо бериш ҳеч кимга зарар қилмаган, айб ҳам эмас. Буни ҳаммамиз тушунишимиз лозим.

Замон талабларига мос бўлиш учун ҳаммамиз қайтадан ўқишимиз даркор. Бунинг айби йўқ. Ўқиш ва ўрганиш ҳеч кимга зарар етказмаган. Агар қайсарликка бориб, масаланинг моҳиятини яхши тушунмасак, унда хато қиламиз. Бировдан сўраб ўрганишнинг айби йўқ. Аммо, биз кўпинча қайсарлигимиз боис, «Мен раҳбарман, катта лавозимда ўтирибман, қандай қилиб билмаганимни ўргатинг, деб айта оламан!» деган нотўғри фикрга борамиз. Бирор марта каттароқ лавозимдаги одам мажлис минбаридан туриб: «Мен бу масалани билмайман», деганини эшитганмисизлар? Йўқ. Мени кечирасизлар-у, лекин ҳаммамиз ҳам раҳбар сифатида бир оз кеккайиб, ғўдайиб қолганмиз. Лавозим ёки вазифага эга бўлибоқ дарров ўзгариб қоламиз. Бошқаларни назарга илмай қўямиз. Худди атрофдагилар биздан ақли, савияси пастдек туюлади. Энг катта хатомиз ҳам ана шунда.

4. Жойлардаги ҳокимлар ва мутахассисларга кўпроқ ишониш ва уларга эркинлик бериш вақти келди. Келаётган маълумотлар ва текширишлар шуни кўрсатадики, масъулиятини яхши англаётган, ваколатлари ва халқ ишончидан тўғри фойдаланаётган ҳокимлар жуда катта ижобий ишларни амалга ошириб, эл ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Жумладан, пойтахтдаги Мирзо Улуғбек тумани, Тошкент вилоятидаги Ўрта Чирчиқ тумани ва Бекобод шаҳри, Самарқанд вилоятидаги Ургут ва Самарқанд туманлари, Бухоро вилоятидаги Олот ва Ғиждувон туманлари, Андижон вилоятининг Марҳамат тумани, Навоий вилоятининг Навбаҳор тумани, Наманган вилоятининг Поп ва Косонсой туманлари, Фарғона вилоятининг Бувайда ва Фарғона туманлари, Сурхондарё вилоятининг Музробод ва Ангор туманлари, Қашқадарё вилоятининг Шаҳрисабз ва Қамаши туманлари, Хоразм вилоятининг Гурлан ва Хонқа туманлари ҳамда Қорақалпоғистоннинг Элликқалъа тумани ва бошқа жойларда қилинаётган ибратли ишларни алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

Лекин кўпчилик туманларда ижтимоий муаммоларни ҳал этиш, хусусан, аҳолини иш билан таъминлаш, тадбиркорликни ривожлантириш, маҳаллий хомашёдан фойдаланиб, ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳисобига истеъмол бозорини кенгайтириш ишлари ҳамон суст кетяпти.

Ўтган сессияда биз «Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида»ги қонунни қабул қилган эдик. Ҳокимлик бошқарувини, унинг ҳуқуқ ва вазифаларини, шу билан бирга, масъулиятини аниқ белгилаб берган эдик. Энди улардан иш ва ҳисоб талаб қилиш вақти ҳам келди, деб ўйлайман.

Бу масалани пухта ўйлаб кўришимиз керак. Энг аввало, ҳокимлар ҳамма соҳада барчага намуна бўлиши лозим. Ҳокимнинг бурчи ва вазифалари хусусида кўп гапирамиз, чунки уларга катта ҳуқуқ берилган. Айни вақтда уларнинг масъулияти ва жавобгарлиги ҳам жуда катта.

Баъзи вилоятлар, туманлар борки, уларда қилинаётган ишларни кўриб, кўнглингиз тоғдек кўтарилади. Худди шу ишларни ўзингиз қилгандек бошингиз кўкка етади. Шахсан мен шундай ишларни кўрсам ёки телевизор орқали хабар топсам, қувониб кетаман. Нақадар олижаноб ишлар! Уларда худди ўзимнинг ҳам ҳиссам бордек туюлади. Қани эди, ана шундай савоб ишлар кўпайса, ана шундай раҳбарлар ҳақида кўпроқ эшитсак, уларга телевидение орқали, минбарларга чиқиб гапириш имкони берилса! Ютуқларининг сирини ўргансак.

Биз ана шундай одамларга республиканинг олий орден ва медалларини беришимиз керак. Бунинг учун мукофотларни тайёрлаш ишларини тезлаштириш лозим. Баландпарвоз гаплардан амалий ишларга ўтишимиз керак. Ҳақиқий қаҳрамонларнинг кўксига муносиб нишонлар тақишимиз керак. Шу кунларга етсак, ўзимни бахтиёр деб ҳисоблар эдим.

5. Ўзимизнинг валютага ўтиш — иқтисодий ислоҳотнинг энг муҳим масаласидир.

Халқимизнинг турмуш даражаси, жамиятнинг, давлатнинг тақдири ва келажаги нафақат молиявий ва иқтисодий барқарорликка, ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, валюта ислоҳоти, унинг куч-қудрати, обрўси, харид имконияти, жаҳоннинг бошқа валюталари билан муносабатига ҳам боғлиқдир.

Жаҳон тажрибаси шуни кўрсатдики, бирор давлат ўз валютасига ўтаётганда қийинчиликлардан холи бўлгани йўқ.

Илгаридан айтиб юрибмиз: пул зарб этиб, уни муомалага киритиш қийин иш эмас. Энг муҳими — унинг кейинги тақдиридир. Янги пул давлат ва халқнинг собит ҳимоячиси бўла оладими? Фуқаронинг «белини бақувват» қила оладими? Ўзга юртларга борганда, тан олинадими ёки пуч қоғозга айланиб қоладими? **Ҳамма гап ана шу саволларга жавоб топишда.**

Бу ҳақда ҳаммамиз жуда пухта ўйлаб кўришимиз керак.

Сўм-купонга ўтиш бизга катта синов бўлди. Танлаган йўлимиз «юмшоқ» услублар билан, халқимизга кўп озор ва зарар етказмасдан, ортиқча ваҳима қўзғамай, кучини йўқотган рублдан халос бўлишдан иборат бўлди.

Миллий валютамизга ўтиш йўлида дастлабки ва энг қийин қадам қўйилди. Эндиликда унинг тўлов қобилиятини мустаҳкамлаш, сўм-купоннинг обрўсини ошириш вазифаси турибди. Бунинг учун нималар қилишимиз, қандай чоралар кўришимиз даркор?

Аввалambор — молиявий аҳволимизни барқарорлаштириш, бюджет—давлат хазинасини тартибга солиш, даромадга қараб буромад қилиш, бюджет камомадига йўл қўймаслик, ортиқча, бугун ўта зарур бўлмаган харажатлардан қандай бўлмасин вақтинча воз кечиш.

Бундай талаб давлат миқёсидагина эмас, балки барча тармоқ, бирлашма, ташкилот, корхона, хўжалик, вилоят ва туманга ҳам бирдай тегишлидир.

Иккинчидан, ҳисоб-китобни тартибга келтириб, ички имкониятларни ишга солиш, 1994 хўжалик йилини молиявий томондан пухта режалаштириш, хўжалик-иқтисодий алоқаларини танқидий назар билан баҳолаш, ишлаб чиқариш технологияси ва таъминот соҳасида тўлиқ ишонч уйғотмайдиган ҳолларда эса алоқаларни қайтадан, арзонлаштириш нуқтаи назаридан кўриб чиқиш лозим. Янги маҳсулот ишлаб чиқариш учун зарур барча йўлларни ахтариш ва топиш керак.

Киришдан олдин чиқишни ҳам ўйлаш керак, дейдилар. Шуни назарда тутиб, кредит олишдан аввал уни қайтариш муддатларини ва фоиз ставкаларини ҳисоблаган ҳолда сиёсат юритиш зарур.

Учинчи муҳим масала — молия-кредит сиёсатини танқидий кўриб чиқиш, имтиёзли кредитларни кескин камайтириш, уларни фақатгина халқ таъминотига бевосита боғлиқ тармоқ ва хўжаликларга ажратиш.

Биз қишлоқ хўжалигига кредит беришни давом эттиришимиз керак. Сабаби, бу соҳа асосий соҳа бўлиб, ҳаммамизни боқади. Қишлоқ хўжалигига фойда олиш имкониятини яратиб берсак, бошқа соҳалар ҳам унинг арзонроқ хом ашёсидан фойдаланиши мумкин бўлади. Агар кредит ставкаларини осмонга чиқариб қўйиб, қишлоқ хўжалигини қийнасак, хомашёнинг ҳам, озуқанинг ҳам нархи ошади. Оқибатда иқтисодиётимиз зарар кўради, халқимиз ҳам мушкул аҳволга тушиб қолади. Шу жумладан мелиорация соҳасига ҳам алоҳида эътибор бериш керак. Ер унумдорлигини ошириш учун давлат сиёсатида ирригация масаласи катта ўрин тутиши лозим.

Албатта, соғлиқни сақлаш, таълим ва бошқа соҳалардаги аҳволни назардан қочирмаслик керак.

Умуман айтганда, кредит масаласида кескин ўзгаришлар ясашимиз даркор, тармоқлар, бирлашмалар, корхоналар аввало ўз кучига ишониши керак.

Яна бир масала — тўлов муаммоларини ҳал этиш. Умуман, тўловлар масаласи қийин кечяпти. Марказий банк ва бошқа банкларнинг раҳбарлари масъулиятни чуқур ҳис этиши лозим. Нима учун тўлов Фарғонадан Тошкентга 20 кун ёки бир ой ичида келиб тушади? Бу ўтакетган тўрачилик эмасми? Бир шаҳримиздан бошқасига пул ўтказиш шунчалик қийинми, ахир? Бунинг замирида қандайдир нопоклик борга ўхшайди. Бу масалани охиригача ўрганиб, салбий кўринишларнинг илдизини топишимиз керак. Банк тизимида ишлайдиганларнинг орасида қўли эгрилар ҳам йўқ эмас. Одамнинг қўлига, «шапка»сига қараб турадиганлари бор.

Янги сўмимизнинг «белини бақувват» қилиш учун, биринчи навбатда, бозоримизни кенг истеъмол моллари билан тўлдириш, бунинг учун эса ҳамма имкониятларни ишга солиш керак. Бу молларни мамлакатнинг ўзида ишлаб чиқариш учун, зарур бўлса, икки-уч йилга барча имтиёзларни берайлик, тегишли рағбатлантирувчи қонун ва фармонларни қабул қилайлик. Аввалambор, нарх сиёсати ва солиқлар борасида шундай бир муҳитни вужудга келтириш керакки, истеъмол моллари ишлаб чиқарувчи, шунга сармояси ва имконияти бор компаниялар, тижоратчи фирмалар ва шахслар юртимизга меҳр қўйиб қолсин. Ҳам ўзининг соф фойдаси ва даромадини топсин, ҳам бозоримизни обод қилсин. Узоқдан ҳам, яқиндан ҳам бизларга керакли мол узлуксиз оқиб келаверсин. Шу мақсадга эришиш учун чет эл валютасига эга бўлган сармоядорларни юртимизга даъват этиш, уларнинг фаолиятини рағбатлантириш, қўшма корхона, тижорат дўконлари очиш зарур. Бозоримизда бундай дўконлар қанча кўп бўлса, ҳаётимиз ҳам шунча обод бўлади.

Дарвоқе, «Дўкон» атамаси ҳақида... Бундан кейин «Магазин» эмас, «Дўкон» деган иборани ишлатсак. Дўкон деганда қандайдир файз, баракани тушунасан киши. Кўнглинг тўқ бўлади, чунки, унда мол серобдек туюлади. Шунинг учун бозоримизда чет эл дўконларини кўпайтиришимиз лозим. Керак бўлса, чет элликлар дўконларни, меҳмонхоналарни, сервис, яъни хизмат кўрсатиш шохобчаларини бутунлай сотиб олишига қаршилик қилмаслик керак. Чунки, улар бу биноларни ҳеч қаерга орқалаб кетмайди. Аксинча, ўз молини олиб келиб сотади.

Биз эса, дўконларнинг уруғини қуритиш билан оворамиз. Қаердаки бир дўкон пайдо бўлса, ўша ерда камида ўн милиционеру бир прокурор ҳозиру нозир. Натижада дўкончилар қочиб кетади. Бу ҳатти-ҳаракатлардан, кечирасизлар, ножоиз бўлса ҳам айтаман, эски замоннинг ноҳуш ҳиди келяпти. Савдо—тижорат ишларига эркинлик беришимиз керак. Вазирлар Маҳкамасидаги йиғилишда айтганимдек, эркинлик деганда росмана хусусийлаштиришни назарда тутмоқдаман. Биз хусусий мулк эгаларига эркинлик бермаяпмиз. Уларни ҳимоя қилмаяпмиз. Бир дўконнинг эгаси бўлса-ю, мустақил иш юритолмаса. Буни қандай тушуниш мумкин? Назоратчиларни, «сўрайдиган»ларнинг сонини камайтирсак, хусусий мулк эгасига тазйиқ ўтказмасак, уни ҳимоя қилсак — бозоримиз обод бўлади, фаровон ҳаётга замин яратилади. Шундай иш юритсаккина, мақсадимизга эришишимиз мумкин. Акс ҳолда, эскилик ботқоғига ботиб ётаверамиз.

Кайфиятимизни, онгимизни ўзгартиришимиз керак. Энг аввало, ҳокимлар ўз иш услубларини ўзгартиришлари лозим. Мен шуни талаб қиламан.

Мана, янги йил яқин қолди. Иш тартибимни ўзгартиришга мажбурман. Ўзим кўпроқ жойларга бораман. Дўконларга, бозорларга кираман. Шикоят кўп бўлса, жавобгарлигини, энг аввало ҳокимлардан сўрайман.

Янги Ўзбекистон пулининг мустақиллигини таъминловчи энг муҳим омил — чет эл валютасидан иборат, хорижда, дунёнинг энг машҳур банкларида сақланаётган заҳираларимиздир. Давлатни давлат қиладиган, унинг келажагини таъминлайдиган валюта заҳираларимиздир.

Бу борада биз кейинги йилда катта ютуқларга эришдик. Бунинг асосий омили — Ўзбекистонга оллоҳ инъом этган олтин ва бошқа қимматбаҳо бойликларимиз ва уларни ишлаб чиқарувчи салоҳиятимиздир. Бу масалага мен алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман.

Ўзбекистоннинг олтини қаерга кетяпти?

Аввало, олтинимиз ҳисобидан озиқ-овқат, дори-дармонларга бўлган эҳтиёжимизни қондиряпмиз. Замонавий технологиялар, ускуналар олиб келиб, катта заводлар қуряпмиз. Хоразмда, Андижонда автомобиль заводлари қад ростлаяпти. Яна бошқа йирик корхоналар барпо этиляпти. Улар ишга тушгач, дунё бозорига чиқадиган, рақобатбардошли маҳсулот бера бошлайди. Одамларни иш билан таъминлаймиз.

Яна бир нарсани ошкор этай: олтинимиз дунёдаги энг машҳур банкларда сақланяпти. Аниқроғи, кўпроқ даромад олиш мақсадида банкларда сақлаб, олтинимизни валютага айлантиряпмиз. «Дойче банк», Швейцариядаги «ЮБС» банки ана шулар жумласидандир. Булар Ўзбекистонга кредит ажратиш учун кафолат беряпти.

Ҳозир бойлигимиз ярим миллиард доллардан ошди. Бу валютамиз эртага қўшимча фойда-даромад келтиради. Кеча вакиллар йиғилишида бир нарсани таъкидлаб ўтдим. Агар Президент сифатида сохта обрў топмоқчи бўлсам, ана шу пуллар эвазига Ўзбекистонга турли хил керак-нокерак нарсаларни олиб келиб соттирар эдим. «Кўриб қўйинглар» қабилида иш тутар эдим. Лекин менинг фикрим бўлакча: олтин фақат бизники эмас, келажак авлоднинг ҳам насибасидир, давлатимиз фаровонлигининг пойдеворидир. Шундай экан, хорижий банклардаги валютамиз заҳирасини янада кўпайтиришимиз зарур.

Албатта ана шу кўзлаётган имкониятларимизни тўла ишга солиш учун биз Жаҳон банки, Халқаро валюта фонди ҳамда бошқа нуфузли банк ва халқаро молия ташкилотлари ёрдамига муҳтожмиз. Улар билан узлуксиз иш олиб боришимиз, уларнинг тавсияларини ҳаётга татбиқ қилишда талай чора ва тадбирларни амалга оширишимиз зарур.

Ҳурматли ноиблар!

Миллий валютамизга ўтиш муддатлари ҳақида алоҳида келишиб олишимиз керак. Нега деганда, сўнгги пайтда баъзи бир қўпорувчи ва ваҳима тарқатувчи кимсалар эл орасида ҳар хил мишмишларни ёйишга уриниб, одамларнинг тинчлигини бузишга ҳаракат қилмоқдалар.

Бир гапни аниқ айтишим зарур: сўм-купонга ўтгандан кейин, муомалада ўзимизнинг пулимиз юрганини кўриб, ҳеч ким унга четдан таъсир ўтказа олмайди, унинг сонини камайтириб кўпайтира олмайди. Бошқача айтганда, четдан оқиб келаётган ва қадрини йўқотган рублнинг йўлини тўсдик. Чунки сўм-купон — ўзимизники, ўзимиз зарб этяпмиз, шукурки, [illegible] имкониятга эга бў[illegible] боис сўм-купондан кейинги, ҳақиқий валютамизни муомалага киритаётганда ҳам амалга ошириладжак ишларимизни батафсил белгилаб, режалаштириб олишимиз мумкин.

Барча таёргарлигимизни кўриб, белгиланган муддатда ҳақиқий пулимиз — **ўзбек сўмига** бемалол ўтамиз. Бировни шошилтириш, ортиқча ташвишга солиш ниятимиз йўқ.

Бир нарсани тўғри тушунишимиз керак: Сўм-купон ўзимизники, чегарамиздан ташқарида муомалада эмас. Сўм-купонни жорий этаётганимизда четдан рубль оқиб келади, деган хатар бор эди. Хавфсирашимиз асосли эди. Пул алмаштириш пайтида бозорда нархлар осмонга чиқди, чунки пул кўпайиб кетди. Тошкент бозорларида бир килограмм гўшт 25 минг сўмгача кўтарилди. Сўм-купон ўзимизники, уни ўзимиз чиқарамиз. Демак, хавфсирашга асос йўқ.

Ғарб мамлакатларида валюта ўзгартирилмоқчи бўлса, эски нусхадагиси ҳам баравар ишлатилаверади. Банкка тушган эски нусхаси қайта муомалага чиқарилмайди. Бизлар ҳам шу тартибда иш тутамиз. Ҳеч қандай қийинчилик бўлмайди. Мол бўлса — бас. Таъкидлаб айтаман: пул алмаштиришдан ҳеч ким хавотирга тушмасин. Қўлида қанча сўм-купони бўлса, бемалол алмаштириб олади.

Тайёргарлик ишлари 1994 йилнинг биринчи ярмида тугайди, аниқроғи — келгуси йил 1 июлдан янги пулга ўтиш учун ҳамма чораларимиз ва имкониятларимизни ишга солишга ҳаракат қиламиз.

Муҳтарам депутатлар!

Режаларимизни белгилаётганда, ҳеч шубҳасиз, ёш авлод тўғрисида, қариялар, ногиронлар, давлат томонидан мадад ва ҳимояга муҳтож кишилар т[illegible]сида ғамхўрлик қилиш [illegible]ий вазифамиз бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Ижтимоий ҳимоя чоралари қатъий тарзда муайян табақаларга қаратилган бўлиши, ҳақиқатан ҳам шундай ҳимояга муҳтож одамларга, кўп болали оилаларга, ногирон, етим-есирларга етиб бориши керак.

Шу масалаларга янада жиддий эътибор беришимизни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда.

Меҳнатга қобилиятли, соғлом одамга муносиб ҳақ тўланадиган мароқли иш топиш, тегишли маълумот олиш имконини бериш лозим. Бунда ҳам тадбиркорлик муҳитини ривожлантириш муҳим аҳамият касб этади.

Молиявий аҳвол қанчалик мураккаб бўлмасин, таълим, соғлиқни сақлаш, фан ва маданият соҳасини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш учун зарур маблағ қидириб топилиши шарт. Жамиятимизни янгилаш ва иқтисодиётни янгича ташкил этиш, республикамизни қудратли ва гуллаб-яшнаган ўлкага айлантириш борасида олдимизга қўйган улуғвор вазифаларни жисман ва маънан соғлом, ўқимишли авлодгина амалга ошира олишини унутмаслигимиз керак.

Азиз дўстлар, халқ ноиблари!

Сизу бизнинг орзу-умидимиз — Ватанимизни озод ва обод кўрмоқ, эл-юртимизни фаровон қилмоқ, шу мақсадларни амалга оширишда эзгу излар қолдирмоқдир. Ана шу олижаноб мақсад йўлида ба[illegible] қудрат хизмат қилмо[illegible] фарзу саодатдир!

Худо ато этган қисқагина умри мобайнида инсон қандай синов-тўсиқларни, шиддатларни бошидан кечирмайди!

Бугунги қийинчиликлар ўтар, гирдоблар тинар. Ватан қолади. Халқ қолади. Диёнат, иймон, меҳр-оқибат ўзгармасдир.

Бир ҳолдан ҳаммамизни асрасин: замон ўтиб, қилган ишларимиздан пушаймон еб, виждон азобига дучор бўлмайлик.

Янги — 1994 йил арафасида оддий инсон сифатида ҳам, оллоҳнинг муқаддас уйи — Каъбани зиёрат қилган одам сифатида ҳам, яратгандан: эл-юртимизга тинчлик-осойишталик, омонлик, ёшларимизга сабртоқат, бардош, ғайрат ва ишонч, қарияларимизга узоқ умр, куч-қувват, хонадонларимизга бахту саодат, файзу барака ва омад ато этишни сўрайман. Худо хайру бахтингизни берсин, энг эзгу умидларингизни рўёбга чиқарсин!

ТАЛАБАЛАР САҲИФАСИ

ҲУМО '93

НИМА НИШОНА

1. Узоқ ЖЎРАҚУЛОВ Тошкент Давлат дорилфунунининг ўзбек филологияси факультетининг VI курс талабаси. Ундан йил якунини, янги йил тилакларини сўрадик:

— Ўғлим Отабекни кўлимда кўтариб, йиллар якунланаверсин. Юртимиз, элимиз узра Яратганнинг раҳмат нурлари абрнайсондай ёғилаверсин, деб ният қиламан. Ва Ўзбекистоннинг келажаги кўз олдимда бегубор ва порлоқ бўлиб кўринади.

2. Дилдорахон АБДУЛЛАЕВА, Андижон давлат дорилфунунининг II курс талабаси. Нимани соғинасиз, деган саволимизга қуйидаги жавобни олдик:

— Мен кўзи тўқ, қалби пок, тўғри сўз одамларни дунёда кўргим келади. Болаларнинг қийқириқ кулгисию, шундан маст бўлган оталарни, меҳрибон оналарни кўргим келади. Умуман, янги йилда мен республикамизнинг талабаларига имон бутлиги ва сиҳат-саломатлик тилардим.

3. Жаҳонгир НАҲАНОВ ҳозир Туркияда ўқияпти. Таътил баҳона икки-уч кунга Тошкентга келиб кетди.

— Мени бир нарса ташвишга солаяпти. Талабалар керагидан ортиқ даражада тижоратга, олди-соттига берилиб кетишган. Ўқиш иккинчи даражалик бўлиб қолмасин. Биз ҳаммамиз ўзимиз учун эмас, ўз давлатимиз келажаги, унинг равнақи учун билим олишимиз шартлигини англаб етишимиз шарт.

Ассалому алайкум, муҳтарам тенгдошлар, азиз талабалар, газетамизнинг муштарийлари. Бугун Сизнинг эътиборингизга «Туркистон» газетасининг талабалар учун янги ташкил этилган «ҲУМО» саҳифасини тақдим этаётирмиз. Ушбу саҳифамизни мунтазам чиқармоқчимиз.

Шу кунларга қадар Ўзбекистон талабаларининг ҳаётини, уларнинг дарду-ташвишларини, қувончу орзуларини ёритаётган нашр қаторида биз ҳам «ҲУМО»да ана шу масалаларни қаламга олишга ҳаракат қиламиз.

«ҲУМО» ёшларга ҳар томонлама маънавий ёрдам беришга, уларнинг ҳаётидан Ўзбекистон аҳлини хабардор этишга, дунё ютуқларидан талабаларни бохабар айлашга ҳаракат қилади.

Бу борада бизга кўп минг сонли талабалар, университет ва институт, коллеж ва лицей раҳбарлари, вазирликлар, Ёшлар Иттифоқи, Талабалар жамғармаси яқиндан ёрдам ва маслаҳат беради, деган умиддамиз.

БИЗНИНГ САҲИФАМИЗ БЎЛСИН

Нурали ЙЎЛДОШЕВ — Тошкент Иқтисодиёт университети II-курс талабаси:

— Мен «Туркистон»ни «Ёш ленинчи» бўлган вақтларида ҳам севиб мутолаа қилардим. Ҳозир ҳам уни қўлдан қўймайман. «Ҳумо» талабалар саҳифасининг ташкил қилингани эса айни муддао бўлибди. У фақат талабаларнинг маданий ва маънавий ҳордиқ олишлари учун ёрдам берса.

Дилшода УСМОНОВА, — Тошкент Давлат юридик институти талабаси:

— «Ҳумо»нинг чиқаётганидан жуда мамнунман. Газета талабаларнинг яшаш, ўқиш шароитлари хусусида мақолалар бериб борса, деган ниятдаман...

Анвар ЭГАМБЕРДИЕВ, талаба:

— Талабалар саҳифасида мен Ўзбекистон илм толибларининг илмий изланишлари ҳақида билишни истардим. Шу билан бир қаторда «Ҳумо» талабаларнинг ҳуқуқий камолотларига ҳам келажакда ёрдам беради деган умиддаман. Кўпроқ сатира ва юморга жой берилса.

Мохо Хорист ФАДИЛ, Тошкент Давлат Жаҳон тиллари университети талабаси. Малайзия фуқароси:

— Талабалар саҳифасида хориждан келиб ўқиётган йигит-қизларнинг фикрлари ҳам бериб борилса.

Президент Давлат стипендиясини олган қиз

• Кимга қандаю, аммо Маҳфуза Тошхўжаева учун бу йил жуда омадли келди. Аввалига Успенский номидаги мусиқа мактабини тамомлади. Кейин 2-Тошкент давлат тиббиёт институтининг акушер-гинеколог ихтисоси бўйича ўқишга кирди. Ҳозир 6-курсда таҳсил олмоқда. Бундан ташқари инглиз ва немис тилларини анчайин пухта билади. Баъзи илмий ишлари нашр қилинган... У тилга тушмай, ким тилга тушсин...

Сураткаш: Абдул Ғани ЖУМА.

ҲОЗИРГИ ЗАМОН ТАЛАБАСИ: У КИМ?

Мен бу ҳақда фикр юритишга ҳали ёшлик қилармап, бор-йўғи биринчи курснинг бир семестрини ўқиб қўйган талабаман. Лекин шу вақтга қадар кўрган-кечирганларимни бироз бўлса-да, таҳлил қилсам деган ниятдаман.

Хўш, ҳозирги замон талабалиги ва талабалар ҳаёти қандай кечмоқда? Уларда қийинчиликлар бормикин? Қандай қийинчиликлар экан, уларни безовта қилаётган? Нима ютуқлари бор эканки, улар хурсанд бўлаяпти? Ўқиш ва ишлари, ижодий фаолиятлари қандай кечмоқда? Ўзбекистон талабаларига кимлар ёрдам бераяпти? Ва бизнинг саҳифа қандай ёрдам кўрсатиши мумкин?

Талабалар... Улар ҳам ўзига яраша бир халқ. Уларнинг ўз иқтисодий қарашлари, воқеа-ҳодисаларга ижтимоий муносабатлари бор. Уларнинг-да, ўз қувончлари, ташвишлари, шўхлигу қувликлари бор. Инсоният ўқиш, ёзишни ўрганган чоғданоқ, талаба ва талабалик даври вужудга келган. Талабалик шу вақтгача сақланиб қолган ҳаётий заруриятлардан бири ҳисобланади.

Мустақиллик эълон қилингандаёқ Ўзбекистоннинг ўз иқтисодий ва сиёсий йўли барчага маълум этилган эди. Аммо давлатимиз тезкорлик билан талабаларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш учун қатор қарор ва фармонлар ишлаб чиқди.

Талабалар ҳам нафақасига қараб ўтиргани йўқ. Улар олий ўқув юртлари қошидаги ширкат ва кичик корхоналарда ишлашмоқда. Шу билан бир қаторда ишбилармонлар ўз дўконларини очишга улгурдилар. Улар мустақил савдо ишларини юритишмоқда.

Сўмини сўмига улаб, қўшимча иш қидираётган, илм дунёсига шўнғиб кетган ҳам шу ўзимизнинг талаба ёшлар.

Лекин менинг назаримда айрим йигит-қизлар учун сўнгги пайтлар ўқиш иккинчи даражали ишга айланиб қолгандек туюлаяпти. Назаримда, уларнинг бундан-да, муҳимроқ ишлари бор. Яъни тижорат, муҳаббат, шахсий ҳаёт...

Бир вақтлар матбуот меҳнат биржаси идорасини расмий очиш масаласини жиддий кўтариб чиққан эди. Яна шу масала кўтарилса, талаба ёшлар ортиқча расмий қоғоз-ҳужжатларсиз вақти-вақти билан меҳнат биржасида ишлашса, айни муддао бўлар эди. Айниқса, оилали талабалар жуда хурсанд бўларди-да.

Биз «Ҳумо»га юрагида ўти бор талаба-ёшларни таклиф қиламиз. «Ҳозирги замон талабаси» мавзусида ўй-фикрларингизни бизга ёзиб юборишингизни истардик.

Аслиддин ШАЙХИСЛОМИЙ, Тошкент Давлат юридик институтининг I-курс талабаси.

Толиб ТЎРАҚУЛ Тошкент Давлат дорилфунунининг филология факультети IV курсида ўқийди. Унинг шеърларида содда бир кўнгилнинг самимий изҳорлари ўз аксини топган. Асли қашқадарёлик.

МЕН СЕНИНГ ВАСЛИНГГА...

Мен сенинг васлингга тўймадим,
Армон бўлиб оқдинг қароғларимдан.
Исмингни ҳеч маҳал тилдан қўймадим
Ғуллар ёниб кетди фироғларимдан.
Сулувлар солланиб келди суймадим,
Парилар пойимга ёйдилар сочин.
Мен сенинг васлингга тўймадим

Наҳотки дунёмас, сен бунда очун.

Кулмоққа ўргатдим титроқ лабларим,

Севинчга сиғиндим — унутмоқ шарти.

Лекин қувонмоққа етмади кучим

Уйлаб ерда ётган сағир бир бахтни.

Мен сенинг васлингга тўймадим...

Севги саодатдир

Назаримда, дунёда талабалардек сезгир ва синчков, ҳушёр ва гапдон тоифа йўқдек... Улар ҳаётнинг аниқ нуқталаридан кўра мавҳум манзилларини яхшироқ ҳис қиладилар. Талабалар билан дўстлашиш — яхши. Чунки уларнинг қувончларигина эмас, изтироблари ҳам ҳавас қилишга арзигуликдир.

Менинг бугунги суҳбатдошларим Зулфия Йўлдошева ва Дилноза Каримовалар Абдураҳмон Абдужабборов номидаги Тошкент ҳунар-техника билим юртининг I-босқич 4 «А» гуруҳи талабаларидир. Биз бу ўн етти ёшли қизлар билан ўша мавҳум туйғулар тўғрисида суҳбатлашдик:

— Сиз ҳаётда нимадан қўрқасиз?

Дилноза: — Мен бемаҳал ўлимдан, руҳий тушкунликдан ва қуруқ туҳматдан қўрқаман.

Зулфия: — Мен бўлсам, бахтсизликдан, бир умр бахтсиз бўлиб қолишдан қўрқаман.

— Бахт ўзи нима?

Зулфия: — Мен айтайми Замира опа, БАХТ — бу СЕВГИ!

Дилноза: — Менимча, бахт яқинларингни соғлом ва хушнуд бир кайфиятда кўриш. Қолаверса, одамзот бахтсизликнинг таъмини тотиб кўрмагунча бахт нелилигини ҳис қилолмаса керак. Мен эса ҳали бахтсизлик нималигини билмайман.

— Илоҳим, ҳеч қачон билманг! Қизлар, келинглар энди муҳаббат тўғрисида гаплашайлик. Ҳозиргина Зулфия айтди-ку, бахт бу севги деб...

Зулфия: — Замира опа, мен бир умр шу фикрда қолсам керак. Чунки севги — бу тириклик, поклик, ҳаётни ағдар-тўнтар қилишга қодир бўлган бирдан-бир қудрат.

Севги — сўз. У қуруқ сўзлигида ҳеч нима эмас, аммо у ҳаракатга келса ҳаёт ҳам, ўлим ҳам ярата олади. Агар у ҳаракатга келса, кўз кўриб, қулоқ эшитмаган энг зўр ва сирли воқеалар рўй беради.

Дилноза: — Севги ҳеч қачон қаримайди, у одамни фақат яхшиликка етаклайди, яшартиради. Мен ҳали бу туйғуни бошдан кечирмаганман. Факат тасаввур киламан холос. Лекин кимнидир қаттиқ севиб қолишни, ўзим ҳам севимли бўлишни жуда-жуда орзу қиламан.

Мен Зулфия ва Дилнозалар билан суҳбатлашар эканман, бу қувноқ ва хўшрўй қизларнинг бир-бирига шунчалар яқин эканликларини ҳис қилдим. Қиз бола — палахмон тоши дейдилар. Эҳтимол, ҳаёт бу сингилларимнинг ўртасига ҳам кўз етмас довонларни кўндаланг қилиб қўяр. Эҳтимол улар ҳам бир-бирлари учун хотира бўлиб қоларлар.

Бунга чидаш мумкин, лекин севги — бахт деган тушунчанинг хотирага айланишига мутлақо чидаб бўлмайди!

Нечун вужудингиз
жимирлаб кетмас,
Кафтингизда турса
ҳаяжон қалқиб.
Сиқориб ичишга
қурбингиз етмас,
Сиз бундан яшайсиз
жуда ҳам қўрқиб.

Сиз таскин топасиз,
бунга аминман,
Ҳовучлаб турмасдан
ичиб юборинг.
Ахир ҳаяжонга
юракдир ватан,
Йўқса, кафтингизни
очиб юборинг...

Замира ЭГАМБЕРДИЕВА.

ҲИСОБ-КИТОБ ДЕГАНИ БУНДАЙ БЎЛАДИ

1993 йилнинг ноябрь—декабрь ойлари давомида Тошкент Давлат дорилфунуни ётоқхоналарида яшовчи талабаларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш борасида илм даргоҳи маъмурияти, Ёшлар Иттифоқи ташкилоти қатор тадбирларни амалга оширди. Биз ушбу саҳифамизда уларни бирма-бир санашни лозим топдик. (Зора бу кимларгадир ўрнак бўлса...)

- **Талабаларга 1 милён сўмлик ёрдам кўрсатилган.**
- **260 талаба дорилфунун санаторий - профилакторийсига бепул йўлланма олди. (Бир дона йўлланманинг баҳоси 15.622 сўмлигини таъкидлаб ўтиш керак).**
- **Ота-онаси бўлмаган 55 нафар ва ногирон 18 талабанинг ҳар бирига 10.000 сўмдан моддий ёрдам кўрсатилган.**
- **100 нафар йигит-қиз парҳез овқатланишлари учун талон билан таъминландилар.**
- **Талабалар касаба уюшмаси қўмитаси 80 талабага 550 минг сўм миқдорида ёрдам кўрсатган.**
- **ТошДУ Ёшлар Иттифоқи қўмитаси 80 нафар талабага 400 минг сўм ёрдам кўрсатди.**

ҚЕЛИНЛАРНИ ПЕДИНСТИТУТДАН ҚИДИРИНГ

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтида қайин-бўйинли, турмуш чорраҳаларида турган талаба йигит-қизларга ниҳоят «сўз» берилди. Яъни улар ўз дардларини «Қайнонам — жоним онам» рукни остида ўтган факультетлараро мусобақада тўкиб-солишга муваффақ бўлдилар.

Дефектология факультетининг 4-курс сурдо бўлими ёшлари саҳнада «қайнона — келин-куёв» бўлиб, ўз саволларига жавобни залдаги томошабин талабалардан олишди. Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, пединститутнинг оқила ва барно қизлари оила масаласида ўз тайёргарликлари пухта эканлигини намойиш қилдилар. Биргина «Менинг қонуним — қайнонам» деган жавобнинг ўзидан буни англаш мумкин.

Кечани факультет декани Л. Мўминова ва ўқитувчи У. Файзиевалар якунлашаётиб, фаол йигит-қизларга илм даргоҳи Ёшлар ташкилотининг эсдалик совғаларини топширдилар.

Беҳзод ХЎЖАЗОДА.

Раъно РАББИМОВА Хатирчи туманининг Лангар қўрғонида туғилган. Ҳозир Тошкент Давлат дорилфунунининг филология факультети II курс талабаси. Раъно дунёнинг бор ҳайратини юрагига жо қилиб, тўлиб-тўлиб ёзади.

ЮПАНЧ

Ишончнинг кўксига фироқ сиғмади,
Оҳлар ухлаб қолди кечаги кунда.

Ҳароратинг бир кун етар бўлмади,
Ёшлар қотиб қолди дийдаларимда.

Қалбим тунларидан ўқийди эртак,
Кундузидан тинглар овунчоқ наво.

Исмсиз бахтларнинг оғушларига
Сингиб борар сармаст, хушҳол, бесадо.

Орзу — тушларимни айтаман тонгга,
Дардим — юлдузларга, сендаймас улар,

Бесадо сиғиниб ўзим-ўзимга
Руҳлар дунёсида кезгум дарбадар.

Беғубор насимман — далли, бахтиёр...

Ўзингни синаш имкони

Менга Тошкент Давлат университети Ёшлар Иттифоқининг раиси Қаҳрамон Қуронбоев қўнғироқ қилиб, иқтисод факультетида икки талаба имтиёзли стипендия олишга лойиқ деб топилганлиги ҳақида хабар қилди. Мен талабаларнинг бири билан ҳамсуҳбат бўлдим: Муяссар Мирзакаримова. Тошкент Давлат дорилфунуни фалсафа иқтисод факультетининг толибаси. Оқ юзли, мулойим, юзларидан камтарин ва илмга чанқоқлиги сезилиб турган қиз.

Биз Муяссар билан дарров тил топишиб кетдик.

—Муяссар, аввaламбор бу муваффақият билан сизни табриклаймиз. Унга қандай эришдингиз?

— Кейинги пайтлар талаба ёшларни ижтимоий ҳимоялаш, уларнинг билим олишлари учун зарур шароитлар яратишга қаратилган қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Улардан бири олий ўқув юртларида таълим олаётган иқтидорли талабаларни рағбатлантиришга ва тақдирлашга оид фармоннинг кучга кирганидир. Кўплаб талабалар Беруний, Ибн Сино, Улуғбек ва Навоий номидаги стипендияларни олишга муваффақ бўлдилар. Имтиёзли стипендия олишга мувофиқ бўлган 6 талабадан бири бўлганимдан бахтиёрман. Бизнинг факультетимиздан асосан икки талабанинг номзоди кўрсатилган. Курсдошим Омонулло Насриддинхўжаев ва мен танлов имтиҳонларидан («информатика», «Ўзбекистон тарихи» ва «инглиз тили») муваффақиятли ўтдик.

Менда ўзимни синаб кўриш учун имкон туғилди. Бундай дейишимга сабаб: бизнинг факультетимизда аъло баҳоларга ўқиётган ва фикр доираси кенг ёшлар кўп. Менинг «Иқтисод ва ҳисобот» журналида илмий мақолаларим чиққанлиги учун номзодимни кўрсатишди, деб ўйлайман. Бу эришган муваффақиятни нафақат ўзимнинг балки қишлоқ қизи эканлигим нинг ҳам муваффақияти деб биламан.

— Сиз ёш иқтисодчи сифатида Ўзбекистон келажагини қандай тасаввур қиласиз?

— Ўзбекистон ўз хусусиятларидан келиб чиқиб, босқичма-босқич ижтимоийлашган бозор иқтисодиётига ўтиб бормоқда. Ҳар қандай жамиятнинг ўрганаётган масаласининг марказида инсон муаммоси туради. Шундай экан, бизнинг мақсадимиз инсонни маънавий камолотга етиштиришдир. Бунинг учун иқтисодиёт юқори даражада ривожланган бўлиши керак. Ўзбекистонда иқтисодиётнинг ривожланиши учун барча табиий ва меҳнат ресурслари мавжуд. Ҳозир миллий иқтисодиётни бир изга тушириб ва аста-секин бозор инфраструктурасини шакллантириб, ҳаётимизга киритиб борилмоқда. Бозор иқтисодиёти мавжуд бўлиши учун ҳаётнинг барча жабҳаларига бозор муносабатлари кириб борган бўлиши керак. Барча соҳадаги фаолиятлар бозор муносабатларига бўйсунадиган бозор иқтисодиётига ўз имкониятларимиздан фойдаланиб ўтиб, келажакда кучли мамлакатга айланишимиз мумкин.

— Чет элда ўқишни хоҳлайсизми?

— Йўқ. Бунинг учун менга барча шароитлар яратилган бўлганда ҳам, чет элда ўқишни истамайман. Бу албатта, менинг ўзбекнинг қишлоқ қизи эканлигим сабаб бўлса керак. Қишлоқни шу ерда туриб жуда соғинаман. Чет элга чиқиб етук мутахассис бўлиб келиш йигитларга хос, назаримда...

Суҳбатдош З. АЛҚАРОВА.

АЖАБ СИРЛАР БОРДИР ДУНЁДА...

«Ҳумо» саҳифасини Яшнар КАРИМОВА, Аслиддин САЙФУДДИНОВ, Беҳзод ҲАЙИТМЕТОВ ва Абдуҳамид АҲМАДЖОНОВлар тайёрлашди.

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳийм!

Мен саҳар Оллоҳга
қилдим таҳайюл
Элимга толиқмас
карвон сўрадим.
Қийналиб қаддини
ростлаётган шул
Ўғиллар тизига
дармон сўрадим.
Мен саҳар Оллоҳга
қилдим таважжуҳ
Бир пишқ, тоза, суюк,
суймон сўрадим.
Қийналиб, покланиб
бораётган руҳ
Қизларнинг кўнглига
иймон сўрадим.

Азиз дўстлар! Шоён кунларда одамлар бир-бирига яхши тилаклар тилар экан, менинг эсимга улуғ пири муршидимиз Хожа Аҳмад Яссавий ҳақидаги эл орасида тарқалган гаплар тушади. Эл орасида ул пири комил бобомиз ҳақида **«Ҳазрат ҳар кимга тилаганини беради»**, деган гаплар юрар экан.

Шундай, аввало ният эътибор. Бошни ҳар қандай ноқис фикрлардан, қўлни ҳар қандай ортиқча нарсалардан бўшатиб, покланиб тиланган тоза тилак эътибордир. Қолгани ўзимизга, фикрлаш, ишлаш қобилиятимиз, истеъдодимизга боғлиқдир. Биз болаларга тоза ниятлар, юксак маъқеълар тилар эканмиз, аввало бу ниятларга ўзимиз қай даражада лойиқ бўлмоғимиз, уларга ўзимизнинг кундалик ҳаёт тарзимиз билан намуна бўлмоғимиз керак, деб ўйлайман. Бу ҳақда баъзи файласуфларнинг фикрларини келтириш керакка ўхшайди.

— Миллатнинг келажаги оналар қўлидадир, — дейди Оноре де Бальзак.

— Бизга яхши оналарни беринглар, биз яхши одамлар бўлиб етишамиз, — дейди Жан Поль.

Дарвоқе, биз ўзимиз кўтарила олмаган юксакликларга болаларимизни кўтармоғимиз айрим қийинчилик билан амалга ошади, деб ўйлайман. Ўзимиз эга бўлмаган салоҳиятларга болаларимизни сазовор қилмоғимиз ҳам шундай мушкул кечади.

Миллий туйғу йўлларида

Ҳалима ХУДОЙБЕРДИЕВА,
Ўзбекистон халқ шоираси

КЎКДА ТУТИБ ШАЪН, ОРИН...

Бизнинг онаизорларимиз Тўмарисдай, Кенагасбегимдай халқни бир қадам олдинга ташлашга ўргатишдан ташқари, Сароймулкхоним тимсолида номи дунёни ларзага солган Амир Темурдай соҳибқирон султонимиз билан ҳамнафас бўлганлар, ўзининг доно ақли билан, аёллик меҳру-муҳаббати билан, бобокалонимизни бало-қазолардан асраб умргузаронлик қилган бўлсалар, Қутлуғнигорхоним тимсолида қадим туркнинг арслон фарзанди Бобуршоҳ ҳазратларидай комил инсонни вояга етказган эдилар.

Дунёни елкасида кўтариши керак бўлган эртанги авлод комил эркакларимиз қаторида биз — бугунги аёллар, оталар, тарбиясининг маҳсули бўлиб қад кўтарар экан, бугун биз бирор соҳада сусткашликка йўл қўйишга ҳаққимиз борми?

Файласуфлардан Конфуций айтади:

Ҳокими ҳақ топилса
Бир пушт ўтмай
Мутлоқ поклар туғилади.

Бугун, менинг назаримда, халқимиз ҳаётида «ҳокими ҳақлар, мутлоқ поклар» туғилиши жараёни, бошланганди. Умидимиз шулки, бул қутлуғ жараён тарихимизда бўлганидай бугунги куннинг ҳам жабрдийда, жафокаш аёлларини юзага чиқаргай!

Сизга бир тилак, бир янги шеър ўқимоқчиман:

ИЛТИЖО

Момом отда, суворий
Ўтганини биларкан
Кўкда тутиб шаън, орин
Кетганини биларк[...]
Кўксимга армон, ўчнинг
Кескир тиғи ботади
Ярим тунлар қиличнинг
Жарангги уйғотади...
Ерга нидо қиламан
Кўкка нидо қиламан
Темурдай бир фарзанд деб
Тутдайин тўкиламан.
Борим кўчар нидога
«Умрим етмай Видога
Бобурдай бир ўғлон бер!»
Ялинаман худога.
Турк туғини мангу тик
Боғлаб кетар шу ўғлон
Мендек бир ожизани
Оқлаб кетар шу ўғлон!

Андижонда, Бобуршоҳ ҳазратларининг таваллуд кунларида Ҳиндистондан келган Бобуршоҳ авлодларидан Зиёвуддин Тусий жаноблари театрдаги улкан анжуманда: **«Сизнинг президентингиз Ислом Каримов Бобуршоҳ ҳазратларининг хислатларига эга бўлган шахс»**, дедилар. Менинг бу гапга ишонгим келади. Бу жафокаш тупроғимиз, тикланаётган Ватанимизни қаддини озод кўтармоғи учун, илоҳо, қадим туркнинг Улуғ Темурдай, Бобуршоҳдай арслон ўғлонлари қайтиб келаётганлари рост бўлсин!

Янги йил ташвишлари

ҚИЙИНЧИЛИКЛАР КЎП, ЛЕКИН АРЧА КЕЛТИРИЛА[...]

Ўзбекистонликлар ҳам барча қатори янги йилни [...]ларни безатиб кутиб олишга ўрганган. «Ўзбекса[вдо]» уюшмаси ходимлари ташаббускорлик ва омилкорлик [...]маганда, болаларгагина эмас, катталарга ҳам [...] бағишлайдиган арча бўлиши мумкин эди.

Бу идорадан УзА мухбирига маълум қилинишича [...]публика савдо ташкилотлари 50 минта арча олади. [...] йиллардан фарқли равишда арчаларнинг кўп қисми [...]кент, Жиззах ва Сурхондарё вилоятлари ўрмон хў[жа]ларидан келтирилади.

Бу йил арча етказиб бериш ҳар қачонгидан қийин[...]ганини таъкидлаш лозим. Ўзаро тўловларнинг [...]лашгани, темир йўлда юк ташиш кескин қимматла[...] етмагандек, вагонлар ҳам тақчил бўлиб қолди. Шун[га қа]рамай, Тошкентга арча ортилган олтита вагон етиб [кел]ди. Ҳозир бу юк туширилмоқда. Тўғри, унинг нархи қиммат — бир метри икки ярим минг сўм-купонга [...] келади. Лекин савдо ходимларининг бошқа чораси [...]

«Ўзбексавдо» уюшмаси раҳбарлари шундай қ[...]ликлар юз беришини олдиндан сезган эдилар. Ул[...] йин вазиятдан чиқиш учун республиканинг ўз[...] арча ишлаб чиқаришни йўлга қўйишни таклиф [...] Бундай маҳсулот магазинлар пештахтасида қол[...]ди! Бироқ, тегишли саноат корхоналари бу такли[фга] [...]симай қаради.

Бугун-эрта республикамиз шаҳар ва қишлоқ[...] яшил арчалар сотила бошлайди.

БАЙРАМН[...] КЎНГИЛЛИ ЎТК[...]

Арча байрамлари фарзандларим[...] байрамлардан ҳисобланади. Арча [...] ҳодисаларсиз ўтиши учун унга та[...] ташкил қилишда ёнғинни олдини [...] қилиш алоҳида аҳамиятга эга.

Арча ўрнатиладиган хонанинг к[...] жойи бўлиши шарт ва бу жойлар [...] лозим. Арча ўрнатилган жойлар д[...] жиҳозлари билан таъминланган бў[...]

Арча гилам ва палослар йиғиб [...] мустаҳкам қилиб ўрнатилади. Арча[...] 24 вольтдан кучли бўлмаган элект[...] ёритиш мумкин ва фақат заводда [...]лар шодасидан фойдаланиш керак.

Арчани қоғоз, целлулоид ўйинчоқ[...]ган аралашма билан ишлов берилмаган [...] олувчи анжомлар билан ясатиш ман эти[лади].

Ташкилотлар раҳбарларидан шуни ил[...] тантана бошланиши олдидан ёритгичларни[...] ўт ўчириш воситаларининг мавжудлигини[...]лилигини текшириб кўришлари лозим. Хона[...] тажрибаси бор мутахассисларга топшириш [...]

Байрам вақтида бенгаль ёки хлопушкадан [...]нишни лозим кўрмаймиз. Бу нарсалар [...] олиб келиши мумкин. Яна шуни инобатга [...] байрам иштирокчиларининг костюмлари [...] ган аралашма билан ишлов берилган бў[...]ларни арча атрофида ва арча ўратилган [...]ровсиз қолдириш қатъиян ман этилади.

Ўзбекистон Республикаси ИИВ Ёнғинд[ан] Сақла[ш] [...]қармаси катта муҳандиси, ички хизмат каа лейте[нанти] [...]

КЎРИК ТАНЛОВДА ҚАТНАШИНГ!

Республика Хотин-қизлар қўмитаси «Ижодкор» жамғармаси билан ҳамкорликда 1994 йилнинг 1 январидан Халқаро оила йили муносабати билан Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган иқтидорли аёллар томонидан ёзилган энг яхши бадиий, илмий, публицистик, архитектура, санъат асарларининг «ОИЛА—94» деб номланган кўрик танловини ўтказади. Кўрик танловнинг мақсади — жамиятда ва оилада аёллар ўрнини белгилаш ва улуғлаш; мустақил республикамизда оила қадри, унинг обрў-эътиборини кўтариш; оила маънавий қадриятларимизнинг негизи эканлигини ва унинг мустаҳкамлигини таъминлаш ҳар бир одамнинг шарафли бурчи эканлигини англатиш; оила мустаҳкамлиги жамият мустаҳкамлиги эканлиги ҳақида жамоатчилик фикрини уйғотиш, шунингдек, ижодкор аёллар фаолиятини ошириш ва рағбатлантириш; иқтидорли хотин-қизлар фаолияти билан кенг жамоатчиликни таништиришдан иборатдир.

КЎРИК ТАЛОВ ШАРТЛАРИ ҚУЙИДАГИЧА:

а) кўрик танловга Ўзбекистон ҳудудида яшаб ижод этувчи олима, шоира, ёзувчи, журналист, санъаткор, бастакор, театр-кино актёрлари, архитектор, мусаввир ва бошқа ижодкор хотин-қизлар миллати, ёши ва ижтимоий келиб чиқишидан қатъий назар ўз асарлари билан қатнашиш ҳуқуқига эгадирлар;

б) ҳар бир асарда оила, хотин-қизлар масаласи, миллийлик, маънавий дунёқарашни бойитиш, республикамиз мустақиллигини мустаҳкамлайдиган ғоялар илгари сурилиши керак;

в) асар 1994 йилда оммавий ахборот воситаларида «ОИЛА—94» кўрик танловига» деган белги билан жамоатчилик фикрига ҳавола этилган бўлиши керак;

д) республикамиз мустақиллиги эълон қилингандан сўнг яратилган асарлар кенг жамоатчилик тавсияси билан кўрик танловга қўйилиши мумкин.

е) кўрик танлов иштирокчилари ҳар бир соҳа бўйича ҳажми чекланмаган миқдорда фақат биттадан иш билан қатнашиш ҳуқуқига эгадирлар;

Кўрик-танлов ғолибларига қуйидагича мукофот тайинланади;

1 та биринчи ўрин — 500000 сўм.

2 та иккинчи ўрин — 300000 сўмдан ҳар бири.

3 та учинчи ўрин — 100000 сўмдан ҳар бири.

Совринли ўринларни ола олмаган кўрик танлов иштирокчилари ҳам рағбатлантирилади.

Кўрик-танлов муддати 1994 йилнинг 1 январидан 31 декабригача қилиб белгиланади ва ҳакамлар ҳайъати ғолибларни аниқлагандан сўнг унинг натижалари 1995 йилнинг март ойигача матбуотда эълон қилинади.

Кўрик-танловга иштирок этиш истагини билдирувчи хотин-қизлар «Халқлар дўстлиги» майдони, Фурқат кўчаси 1-уй, республика Хотин-қизлар қўмитасига мурожаат этишлари мумкин. Ташкилий гуруҳ иштирокчилар ишларини таҳлил этиш, матбуотда чоп этиш, жамоатчилик фикр-мулоҳазаларини йиғиш ишларида кўмаклашадилар.

Кичкинтойлар учун совға

Инсон ҳаётидаги ҳар қандай кемтиклик ўткинчидир. Вақт етиб, маълум бир эҳтиёж ўрнини бошқа бир нарса билан тўлдириш имконини топса бўлади. Аммо маънавиятдаги бўшлиқни тўлдирмоқлик муаммоси мушкул иш. Шуни юракдан ҳис қилган «Чўлпон» нашриёти ижодий жамоаси бозор иқтисоди даври етишмовчиликларига қарамай, яқинда келажагимиз эгалари бўлмиш болажонларимизга атаб бир қатор китобларни босмадан чиқарди.

Янги йил арафасида ёруғлик юзини кўрган бу китобларнинг бир нечтаси ҳақида тўхталиб ўтишни лозим топдик. Шоир **Муҳаммад Раҳмон** қаламига мансуб шеърларни кичкинтойлар севиб ўқишади. Унинг янги **«Қанотли тушлар»** деб номланган китоби воқебанд, айни пайтда тез ёд олса бўладиган қувноқ, қисқа шеърларни ўз ичига олган.

Олтин балиқча ҳам бола сўраган нарсани топиб беришга ожиз. Олтин балиқчани мулзам қилган қандай бажарилмас истак бўлди экан, деб, ҳайрон бўлманг. Агарда **Маъмур Қаҳҳор**нинг **«Сеҳрли сўз»** деб номланган тўпламидан ўрин олган «Олтин балиқ ёки дўстлик ҳақида» шеърини ўқиб чиқсангиз, буни осонгина билиб оласиз.

«Ҳаммаси ўшандан — малика чўмилгани булоққа келган кундан бошланди. Хоннинг фармонига биноан чошгоҳда барча эл, қўлда ғалвир, қишлоқнинг тупроғини куйиб-пишиб элашга тушди. Эртаси кун дард-дардга

уланди...» деб бошланган «Элаш ва Тўлаш» эртагини ўқисангиз, **Йўлдош Сулаймон** **«Қуёшли кун»** деб номланган мўъжаз китоби билан болаларнинг кўнглини қандай овлаганлигини билиб олиш мумкин. Тўпламда шунингдек, фарзандлик бурчи, она-Ватан тақдири ҳақида ўйлашга ундайдиган, завқингизга-завқ қўшадиган фикрлар ҳам бир талай.

Инсоф, номус, виждон деган сўзларни кўп эшитгансиз. Аммо маъносини чақиб кўришга ҳеч урингганмисиз? Ундай бўлса уринмай қўяқолинг. Нега деганда, **Улуғбек Мустафо** қаламига мансуб **«Инсоф»** деб номланган китобни ўқиб чиқсангиз, унинг қаҳрамонлари ҳаёти сизга бу қадим туйғуларнинг маъносини эслатиб, англатиб туради.

Арафа қувончлари

Бевақт ўлим ижоддан, ҳаётдан эрта олиб кетган шоир **Қодир Деҳқон** ҳақида, балки билмассиз. Унинг дафтарларида қолиб кетган машқларидан саралаб, **«Бир гўзал япроқ»** номи билан ажойиб тўплам чоп этилган. Янгича ифода, фикрлаш тарзига бегона бўлмаган дилбар шеърлар сизнинг кўнглингизга яқинлиги билан ажралиб туради. Марҳум шоирга нисбатан ҳурматингиз ошади.

«Панчатантра» ҳинд халқининг инсонни инсоф, диёнатга, шоҳларни адолатга чорловчи қадимий дурдона асарларидан биридир. Уни ўқиган ҳар бир киши ҳаётга бошқача назар ташлайди, инсоний баркамоллик сари интилади. «Панчатантра» — муқаддас беш китоб — минг йиллар оша инсон учун ўз қиммати ва аҳамиятини заррача бўлса йўқотган эмас. У ҳамон янги, ҳамон доно, ҳамон кучда. У фазилатлар китобидир. Тўғри яшаш, тўғри иш юритиш санъатини ўргатувчи китобдир. Бу китоб Иброҳим Ғафуров таржимаси остида чоп этилган. Юқоридаги номлари зикр этилган китобларнинг барчаси ёш китобхонларнинг меҳрини қозонади, улар учун энг яхши совға бўлади, деб умид қиламиз.

С. РАУФ.

Инсон фаровон ҳаётни, тўкин кунларни истаб яшайди. Янги кун, янги йилда нималарнидир орзу қилади. Отажак тонгдаги иқтисодиётни билгиси келади. Иқтисод фанлари номзоди Фарҳод Рўзиев билан ана шу ҳақда суҳбат қурдик.

Иқтисод йўлларида

ТАРОЗИ ПАЛЛАСИДА ЁҚУТ

— Ўтаётган йилдаям анча-мунча яхши ишлар қилинди. Энг асосийси ялпи миллий маҳсулотнинг камайиши тўхтатилди. Бу катта ютуқ. Илгариги йилларда унинг пасайиши кузатилганди. МДҲ мамлакатларининг орасида фақат Ўзбекистон иқтисодиётида ўсиш бор. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш олти фоиз ошди. Нефть саноатида бу кўрсаткич 120 фоиздан ортиқ. Қарийб ҳамма вилоятларда йирик дунёвий саноат корхоналари қурилди. Айримлари маҳсулот бера бошлаган. Хуллас, тарози тоши ўсиши томонга босган. Унинг палласида ўзбекнинг ризқи — ёқути, олтини, пахтаси, ғалласи, нефти, қудратли техникаси.

Тўғри, бир-икки йил бурун у ёки бу йўналиш тўғрисидаги гап тез-тез учраб турарди. Эндигина мустақилликни қўлга киритган ва халқимиз ҳаётидан узоқ вақт тортиб олинган демократик жамият қуриш, бозор иқтисодиётига ўтиш учун у ёки бу мамлакат моделини ўрганиш, ундан намуна олиш табиий бир ҳол. Кейинги йиллар тажрибаси, изланишлар натижасида тараққиётимиз йўналишлари ишлаб чиқилди. Ўзбекнинг истиқлолга эришиш йўли бошқа ҳеч бир мамлакатда учрамайди. Бу инсоният тарихи учун алоҳида ўзига хос намунадир. Қуражак жамиятимизга эришиш йўллари, механизми ҳам МДҲ мамлакатларидан бўлакча. Дунёда йўқдир. Бу Президентимиз Ислом Каримовнинг беш тамойил ва рисолаларида баён этилган.

— **Иқтисодиётимиздаги илгарилашнинг бири ўзбек сўмининг муомалага чиқарилишидир. Лекин кўпгина тижорат дўконлари фақат Россия рублига савдо қилишяпти.**

— Агар Ўзбекистонда сўм купони билан рубль ёки бошқа валюталар баробар юрадиган бўлса, сизнинг фикрингиз рост бўлиб чиқади. Сўм билан рублнинг тенг юриши вақтинчалик ҳол. Ва янги йилда қонуний тўлов воситаси «сўм-купон» бўлиб қолади, деб ўйлайман. Бундан бир-икки йил бурун рубль сарҳади қанча эди? Ҳозирчи? Илгари рубль ер шарининг олтидан бири — 22 миллион квадрат километр ҳудудни эгаллар эди. 300 миллионга яқин аҳоли у орқали муомала қиларди. Ҳозир эса деярли Россиягина рубль зонасида қолган. Рублнинг исканжаси кучайган даврларда ўзбек сўмига бир қарич ҳам ер йўқ эди-ку. Йўқ ердан бор қилишнинг ўзи бўладими? Қисқа муддатда ўзбек сўм купони бутун Ўзбекистон ва ҳеч бўлмаганда 22—25 миллион кишининг рўзғорига кириб борди. Келиб кетаётган юзлаб, минглаб хорижликлар сўм купон билан муомала қила бошладилар.

— **Илгари иқтисод билан сиёсатни ёнма-ён қўйишарди. Ҳозир эса иқтисод биринчи даражага кўтарилди.**

— Президентнинг беш тамойилидан бири иқтисоднинг сиёсатдан устиворлигидир. Бу йўналиш халқаро синовдан ўтди. Немис, француз, инглиз мутахассислари, сиёсатдонлари томонидан беш тамойил юқори баҳоланди ва бу битиклар оддий тушунарликдир. Яқинда Олмонияда бўлдим. Олимлар, ишбилармон ва сиёсатдонлар билан суҳбатлашдик. Мени қойил қолдиргани шу бўлдики, улар Президентимиз тамойилларини биздан кўра яхшироқ ўзлаштирганлар. Ўшандан-да, биз билан шу мавзуда тенгма-тенг баҳс олиб бора оладилар. Демоқчиманки бу тамойиллар дунёвий давлат, демократик жамият, бозор иқтисодиётига ўтишнинг шундай бир кучли механизмларики, уларнинг қоидалари асосида ривожлансак охир-оқибатда бошқа илғор халқлар сингари ўзбекларнинг ҳам энг тараққий этган ва кучли миллатга, Ўзбекистонни обод мамлакатга айлантиришга олиб келади.

— **Янги йилда иқтисодиётнинг, бозор муносабатларининг қайси кўринишига ўтишимиз кутилмоқда?**

— Иқтисодиётни бошқариш ниҳоятда эркинлаштирилади. Хусусий мулк ўз ўрни, мавқеини кучайтиради. Халқаро алоқаларни кенгайтириш бош мақсадимиздир. Ўзбекистоннинг жуғрофий, сиёсий ўрни мустаҳкамланди. Насиб этса, Мармар денгизи ва Тинч, Ҳинд океани ҳа[...] ва Чин мамлака[...] ракатимиз кучаяд[и] [...] иқтисодий соҳада [...] мақсадларнинг [...] ўлароқ, ўзбек хал[қи] [...]бекистонликларни [...]хони бойийди, бе[...] бўлади.

— **Сизга раҳм[ат] [...]нинг-да, умидими[з] [...]**

Қурбон АЛИ суҳ[батлашди].

Изланган имкон топади

Ўзбекистоннинг ўз қоғози бўлади

Тошкент кимёвий технологиялар илмий-тадқиқот институти (ТКТИТИ) мутахассислари тажриба-саноат қурилмасида янги технология асосида шоли похолидан бир неча ўн килограмм целлюлоза ишлаб чиқардилар. Мазкур хом ашёдан тажриба тариқасида техник қоғоз ишлаб чиқариш яхши натижаларни берди. Каноп поясидан тайёрланган қоғознинг сифати яна ҳам юқори бўлиб чиқди.

— Илгари институтимиз бутунлай Москвага тобе эди, барча тадқиқот ва амалий ишларимиз ўша ердан келадиган буюртма бўйича бажарилар эди, — дейди ТКТИТИ директори А. Қосимов. — Ўзбекистон мустақил республика, деб эълон қилингач, тадқиқотларимизни ўз эҳтиёжларимизга қаратдик. Чунончи, ғўзапоя, шоли похоли ва бошқа ўсимликлардан целлюлоза ишлаб чиқариш технологиясини яратиш ана шундай йўналишлардан бири бўлди. Бу тасодифий эмас, зеро, республикамиз бундай хом ашёларнинг катта заҳирасига эгадир. Масалан, Қорақалпоғистонда бир йилда юзлаб тонна шоли похоли чиқитга чиқиб кетади. Изланишлар, ўтказилган ўнлаб тажрибалар эса шоли похолидан юқори сифатли целлюлоза олиш мумкинлигини кўрсатди.

Бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтиш, собиқ Иттифоқдаги шериклар билан илгари мавжуд бўлган мустаҳкам иқтисодий алоқаларнинг издан чиқиши Ўзбекистон иқтисодиёти олдига ўз имкониятларини ишга солиш ва кўпайтиришдан иборат мураккаб вазифани қўйди. Бу муаммони ҳал этишга олимлар катта ҳисса қўшишга даъват этилган.

— Биз ўзимизнинг ўхшаши йўқ технологиямизни яратдик, — деб таъкидлади лаборатория мудираси, техника фанлари номзоди Л. Кургульцева. — Жаҳон амалиётида шоли похолидан целлюлоза ишлаб чиқариш бўйича биз яратганга ўхшаган технология йўқ. Бунда биз пировард маҳсулот тайёрлаш учун сувни саккиз марта кам ишлатамиз, бинобарин қурилмалар ишлаганда, экология бузилмаслиги кафолатланади.

Бир йиллик ўсимликларнинг бир тонна поясидан қарийб ярим тонна целлюлоза олиш мумкин. Бу — худди шунча ҳажмда тайёр қоғоз ҳосил қилиш демакдир. Қурилма ишлаётганда, ҳавони булғамайди. Шу боисдан ҳам тошкентлик тадқиқотчилар тажрибаси МДҲнинг кўпгина мамлакатларини, бошқа давлатларни қизиқтираётгани бежиз эмас.

Зарур хом ашёга эга бўлган жамоа ёки давлат хўжалигида институтда яратилган ускуналарни қўллаб, целлюлоза ишлаб чиқариш мумкин. Илмий-тадқиқот институти исталган миқдордаги тайёр маҳсулот ишлаб чиқарадиган ихтисослаштирилган цехлар учун ускуналарни қисқа муддатда етказиб бера олади. Целлюлоза ишлаб чиқаришга доир илмий ишланмалар билан қизиққанлардан бири қорақалпоғистонликлар бўлди. Ҳозир мазкур республикада маҳаллий хом ашёдан целлюлоза ишлаб чиқарадиган корхона қурилиши тўғрисида дастлабки музокаралар олиб борилмоқда.

Агар муаммони ҳал этишга биргаликда киришилса, целлюлоза ишлаб чиқариш учун ўртамиёна технология ва ускуналарни хориждан валютага сотиб олиш зарурати қолмаган, шу билан бирга катта миқдордаги шоли похоли, каноп чиқитлари муаммоси устида бош қотириш ҳам бартараф этилган бўлур эди. Охир оқибатда Ўзбекистоннинг ўз сифатли қоғози дунёга келади.

В. ДРАЧЕВ,
УзА мухбири.

МУЛОҚОТИМИЗ ДАВ[ОМ] ЭТАЖАК

БУНИ ҚАРАНГКИ, ҳаш-паш дегунча 1993 [...] оёқлаб қолибди. Айтишларича, олашовур воқеа[...] йил шундай ғизиллаб ўтиб кетаркан. Агар орт[га] назар ташласак, бу ҳақиқатга яна ва яна ишон[ч ҳосил] қиламиз. 1993 йил Ўзбекистон учун, ўзбекис[тонликлар] учун, ўзбеклар учун ўзлигини таниш ва айни в[ақтда ўзлиги]ни таниш йили бўлиб тарихга кирганига им[онимиз комил].

БЎСАҒАДА янги — 1994 йил турибди. У [...] келтирар — олдиндан айтиш қийин. Леки[н] би[...] ишонч бор, бу ишонч яхши ҳаётга бўлган ишон[ч], айни вақтда, Ўзбекистон танлаган йўл тўғ[...]рилиги[...] манзилимиз нурафшон эканлигига бўлган ишон[ч]. [Бун]дай ишончга мушарраф бўлган халқ ҳеч қ[...]ачоэти[...]майди.

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР! Қўлингизга олг[ан][...] сон — «Туркистон» газетасининг 1993 йилдаги [...] сон, лекин сўнгги сон эмас. Зеро, биз ҳали кў[п] дийдорлашамиз.

[Т]стагимиз: Янги йил барчамизга бахт келти[рсин].

Бош муҳаррир: Ғаффор ҲОТАМОВ.

Таҳрир ҳайъати: М. АБДУСАМАТОВА, А. АҲМЕДОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), З. МАМАДАЛИЕВ, Ж. РАЗЗОҚОВ, Қ. РАҲИМОВ, З. РИХСИЕВ (масъул котиб), С. РУСТАМОВ, Б. ЮСУПОВ.

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТ[ИФ]ОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИ[Т]АСИ
ва
"ТУРКИСТОН" ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чи[қа] бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар — 32-56-57; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш — 32-53-98; тижорат — 32-58-48; қабулхона — 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00130. Буюртма Г-643 58353 нусхада босилди, ҳажми — 3 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширил[ди] [...]

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672.